

İQTİSADI TƏLİMLƏR TARİXİ

1. İqtisadi təlimlər tarixi nəyi öyrənir? (Çəki: 1)
 - a) iqtisadi hadisə və proseslərin tarixi dövrləşməsini
 - b) cəmiyyətin iqtisadi münasibətlərini
 - c) **iqtisadi həyatda və sosial sferada baş verən dəyişikliklərlə əlaqədar sistemlərin birinin digəri ilə əvəz olunmasının qanunauyğunluqlarını və dövrləşmə prosesilə bağlı olan insanlar arasındakı davranış qaydalarını**
 - d) tarixi inkişafın ayrı-ayrı dövrlərində irəli sürülən ümumbəşəri iqtisadi dəyərlərin mənimsənilməsini
 - e) maddi nemətlərin istehsalı zamanı insanlar arasındakı münasibətləri

2. «Təbii hüquq» nəzəriyyəsi hansı ölkədə yaranmışdır? (Çəki: 1)
 - a) İtaliyada
 - b) **Çində**
 - c) Hindistanda
 - d) Yaponiyada
 - e) Monqolustanda

3. Aristotel xrematistikanı necə izah edirdi? (Çəki: 1)
 - a) əkinçilik kimi
 - b) sənətkarlıq kimi
 - c) **varidat, sərvət əldə etmək və pul toplamaq kimi**
 - d) xırda ticarət kimi
 - e) natural təsərrüfat kimi

4. Qədim Yunanıstan və Qədim Roma üçün ümumi cəhət: (Çəki: 1)
 - a) bərabərlik, ədalətlik, xüsusi mülkiyyət məsələləri
 - b) xarici ticarət, dövlət gəlirləri haqqında ideyalar
 - c) **qul əməyindən istifadə və onunla əlaqədar olaraq əmələ gələn iqtisadi münasibətlər**
 - d) ekvivalent mübadilə, dəyər, qiymət, mənfəət haqqında fikir
 - e) bunların hamısı

5. Kolumella nəyə xüsusi diqqət verirdi: (Çəki: 1)
 - a) qul təsərrüfatının ekvivalent inkişafına
 - b) eyni millətdən olan qulların üstünlük təşkil etməsinə
 - c) qulların təbii təkrar istehsalının qadağa olunmasına
 - d) **qul əməyinin ixtisaslaşmasına**
 - e) bunların hamısı doğrudur

6. İqtisadi nəzəriyyələrin meydana gəlməsi üçün səciyyəvidir: (Çəki: 1)

- a) təsərrüfatın səmərəli təşkil və idarə olunması
- b) maddi və maliyyə vəsaitlərindən səmərəli istifadə
- c) əmtəə-pul münasibətlərinin izah edilməsi zərurəti
- d) tədqiqatçı-iqtisadçıların siyasi marağı
- e) **bunların hamısı doğrudur**

7. Bazara qədər ki, dövrün mütəfəkkirləri öz tədqiqatlarında nəyə üstünlük verirdilər: (Çəki: 1)

- a) əmtəə-pul münasibətlərinə
- b) **natural təsərrüfat münasibətlərinə**
- c) sənaye kapitalına
- d) sələm kapitalına
- e) ticarət kapitalına

8. İqtisad elminin metodologiyasında mühüm dəyişiklik edən təlim: (Çəki: 1)

- a) qədim dövrün iqtisadi təlimləri
- b) merkantilizm
- c) **klassik siyasi iqtisad**
- d) marksist siyasi iqtisad
- e) ekonomiks

9. Aşağıda adları qeyd olunan əsərlərdən hansı Aristotelə aid deyil: (Çəki: 1)

- a) "Praktika"
- b) "Afina siyasəti"
- c) **"Qanunlar"**
- d) "Nikomaxun etikası"
- e) Bunların hamısı

10. Aşağıda adları qeyd olunan əsərlərdən hansı Qədim Misirə aiddir: (Çəki: 1)

- a) "İluserin kəlamları"
- b) "Nefertinin peyğəmbərliyi"
- c) "Çobanın nağılları"
- d) "Nəsihətlər"
- e) **Bunların hamısı**

11. "Arxaşastr" traktatında hansı elmin öyrənilməsi nəzərdə tutulmamışdır? (Çəki: 1)

- a) dini təlim
- b) fəlsəfə
- c) idarəetmə
- d) iqtisadiyyat
- e) **riyaziyyat**

12. "Arxaşastr" traktatında kimlərin vergilərdən azad olunması göstərilirdi? (Çəki: 1)

- a) hökmdarların
- b) **dini təlimin ən aparıcı nümayəndələrinin**

- c) tacirlərin
- d) nəzarətçi məmurların
- e) muzzdlu əməklə məşğul olanların

13. Aşağıda adları qeyd olunan əsərlərdən hansı Qədim Misirə aid deyil: (Çəki: 1)

- a) "İluserin kəlamları"
- b) Nefertinin peyğəmbərliyi
- c) "Çobanın nağılları"
- d) "Nəsihətlər"
- e) **Xammurapinin qanunları**

14. Qədim Misirdə dövlət təsərrüfatının mərkəzləşdirilməsinin mənfi tərəfi nədir? (Çəki: 1)

- a) irriqasiya işlərinin aparılması
- b) **əmtə-pul münasibətlərinin inkişafının ləngiməsi**
- c) məhsuldar torpaq sahələrinin hesabatının aparılması
- d) əhalinin yaşına, işinə görə siyahıya alınması
- e) vəzifəyə görə əmlaka sahib olma

15. Metodologiya nədir?

- a) elmin fəlsəfəsidir
- b) tədqiqatın məntiqi nəticəsidir
(1) ilkin şərt və çıxış növbəsi ilə nəticə arasındakı qarşılıqlı əlaqənin öyrənilməsidir
- c) ədədlə yaradılmış nəzəriyyələrin məntiqi qiymətləndirilməsidir
- d) **bunların hamısı doğrudur**

16. Aşağıdakı fikirlərdən hansı metodologiyayı tamamlayır: (Çəki: 1)

- a) elmin fəlsəfəsidir
- b) tədqiqatın məntiqi nəticəsidir
- c) ilkin şərt və çıxış növbəsi ilə nəticə arasındakı qarşılıqlı əlaqənin öyrənilməsidir
- d) ədədlə yaradılmış nəzəriyyələrin məntiqi qiymətləndirilməsidir
- e) **bunların hamısı doğrudur**

17. Akvinski və F. Kene pulu necə izah edirdilər? (Çəki: 1)

- a) mübadilə vasitəsidir
- b) insanlar arasında olan sövdələşmənin nəticəsidir
- c) **qeyri-məhsuldar əmtəədir**
- d) kortəbii meydana gələn əmtəədir
- e) tədiyyə vasitəsidir

18. Qədim Misirdə əmək resurslarından məqsədyönlü istifadə nəyə səbəb olmuşdu? (Çəki: 1)

- a) irriqasiya işlərinin aparılmasına
- b) **qul və ondan istifadə fikirlərinin geniş yayılmasına**
- c) məhsuldar torpaq sahələrinin hesabatının aparılmasına
- d) əhalinin yaşına, işinə görə siyahıya alınmasına
- e) vəzifəyə görə əmlaka sahib olmaya

19. “Ən sadıq insanların ictimai funksiyası onların təbii qabiliyyətinə görə müəyyən olunur:
- Demokrit
 - Sokrat
 - Katon
 - Platon**
 - Aristotel
20. Qədim Misirdə sələmçiliyin meydana gəlməsinin səbəbi nə olmuşdur: (Çəki: 1)
- əyan mülkiyyətinin əmələ gəlməsi
 - əmtəə-pul münasibətlərinin inkişafı
 - dövlət təsərrüfatının idarə olunma sistemi
 - qul əməyindən borcların verilməsi və alınmasında istifadə**
 - təsərrüfatın natural xarakter daşması
21. Platon hesab edirdi ki, dövlət üç təbəqədən ibarət olmalıdır ki: (Çəki: 1)
- hökmdar və filosoflar, hərbiçilər və əkinçilər, sənətkarlar və tacirlər**
 - torpaq mülkiyyətçiləri, məhsuldar sinif, bəhrəsiz sinif
 - kapitalistlər, proletariat, xırda burjuaziya
 - fəhlələr, kəndlilər, sənətkarlar
 - fironlar, kahinlər, zadəganlar
22. Qədim Babilistana aid deyil: (Çəki: 1)
- sələmçiliyin həddinin müəyyən olunması
 - muzdlu əməkdən istifadə olunması
 - dövlətin təsərrüfata nəzarəti
 - əhalinin yaşına və işinə görə siyahiyə alınması**
 - xüsusi mülkiyyətin qorunması
23. ”Quan-tszi” traktında qeyd olunur ki: (Çəki: 1)
- Allah dünyanın ilkin səbəbidir
 - yoxsulluğun əsas səbəbi aşağıdakılarla yuxarılar arasında çəkişmələrdir
 - xalq bilikli adamlar üçün gəlir, tacirlər üçün isə mənfəət yaradır**
 - əkinçilərlə sənətkarlar arasında, belə mübadilə olmalıdır
 - dövlət xərclərində qənaətçil olmalı
24. Qədim Roma iqtisadi fikrinə aid deyil: (Çəki: 1)
- əlavə məhsulların bazar vasitəsi ilə reallaşması
 - gəlir əldə edilməsinin sürətlənməsi üçün istehsalın ixtisaslaşdırılması
 - əkinçiliyin inkişafı əsasında torpaqların səmərəli istifadə olunması
 - bir millətdən olan qullardan çox almaq olmaz
 - məbəd mülkiyyət torpaq sahələrinin qulluqda olanlara verilməsi**

25. "Arxaşastra" traktatında aşağıdakılardan hansına üstünlük verilirdi: (Çəki: 1)

- a) ideal dövlətin idarə edilməsi üzrə ümumi təkliflərin verilməsinə
- b) əsas diqqətin təsərrüfatına və dövlət başçısının siyasətinin verilməsinə
- c) düzgün idarəçilik vasitəsi ilə dövlət sərvətinin artırılmasına
- d) dövlət əmlakının oğurlanması ilə mübarizə aparılması
- e) **bunların hamısı**

26. "Ən sadıq insanların ictimai funksiyası onların təbii qabiliyyətinə görə müəyyən olunur:

- (1) Demokrit
- b) Sokrat
- c) Katon
- d) **Platon**
- e) Aristotel

27. İslamın müqəddəs kitabı "Qurani-Kərim"də nəyə icazə verilmir: (Çəki: 1)

- a) azadlıq və bərabərliyə
- b) xüsusi mülkiyyət və azad sakiblığa
- c) **sələmçiliyə, faiz almaq məqsədi ilə bərc verməyə**
- d) alqı-satqıya, ticarətlə məşğul olmağa
- e) xüsusi mülkiyyətə, azad sakiblığa, sələmçiliyə

28. İslam dini iqtisadi problemlərinin mahiyyətində nə dururdu: (Çəki: 1)

- a) tarazlıq prinsipi
- b) sələmçilik prinsipi
- c) nadirlik prinsipi
- d) faydalılıq prinsipi
- e) aşkarlıq prinsipi

29. Qurani- Kərimdə ən ali davranış: (Çəki: 1)

- a) tarazlıq prinsipi
- b) sələmçilik prinsipi
- c) **nadirlik prinsipi**
- d) faydalılıq prinsipi
- e) aşkarlıq prinsipi

30. Orta əsrlərdə hansı iqtisadçılar iqtisadi məsələlərə aid əsər yazmışdır: (Çəki: 1)

- a) N.Gəncəvi, N.Tusi
- b) N.Tusi, M.Fizuli
- c) **İbn-Xəldun, N.Tusi**
- d) İbn-Xəldun, İ.Nəsimi
- e) Fərabî, N.Tusi

31. Feodal dövrünün iqtisadi fikrinin formalaşması və inkişafına təsir göstərən amil: (Çəki: 1)

- a) natural xarakter daşıyan feodal iqtisadiyyatının mövcudluğu

- b) dini ideologiyanın hökmranlıq edilməsi
- c) iqtisadi biliklərin teleoloji xarakter daşması
- d) hadisə və proseslərə sxolastik yanaşma
- e) **bunların hamısı doğrudur**

32. Orta əsrlərdə hansı iqtisadçılar iqtisadi məsələlərə aid əsər yazmamışdır: (Çəki: 1)

- a) N.Gəncəvi, N.Tusi
- b) N.Tusi, M.Fizuli
- c) İbn-Xəldun, Xətai
- d) **İbn-Xəldun, N. Vəzirov**
- e) Nizami-al Mülk, N.Tusi

33. Qurani- Kərimdə ən ali davranış: (Çəki: 1)

- a) tarazlıq prinsipi
- b) sələmçilik prinsipi
- c) nadirlik prinsipi
- d) faydalılıq prinsipi
- e) **nsan azadlığı**

34. İslamın müqəddəs kitabı olan «Qurani-Kərim»də hansı fəaliyyət qadağan edilir? (Çəki: 1)

- a) azadlıq və bərabərlik
- b) yoxsulluq və onun aradan qaldırılması
- c) xüsusi mülkiyyət və azad sahibkarlıq məsələləri
- d) **börc verib faiz almaq, sələmçilik**
- e) alqı-satqı, ticarətlə məşğul olmaq

35. Orta əsrlərin iqtisadi fikri hansı iqtisadi münasibətlərin təsiri altında formalaşmışdır: (Çəki: 1)

- a) natural xarakter daşıyan feodal iqtisadiyyatının mövcudluğu
- b) dini ideologiyanın hökmranlıq edilməsi
- c) iqtisadi biliklərin teleoloji xarakter daşması
- d) hadisə və proseslərə sxolastik yanaşma
- e) **bunların hamısı doğrudur**

36. İbn Xəlduna görə: (Çəki: 1)

- a) pulun dəyəri ilə əmtənin dəyəri arasındakı əlaqəni düzgün dərk etmişdir
- b) həmçinin mürəkkəb, əqli əməyi sadə və fiziki əməkdən yüksək qiymətləndirmişdir
- c) **nəsillərin yaşadığı şərait nemətlərin əldə olunması vasitələrindən asılı olaraq fərqlənir**
- d) özünün əsas nəzəriyyəsini-bölgü nəzəriyyəsini əmək-dəyər nəzəriyyəsinin əsasında qurmuşdur
- e) sənətkar əməyini cəmiyyət üçün faydalı saymışdır

37. Ibn Xəldunun «Müqəddimə» əsəri nədən bəhs edirdi? (Çəki: 1)

- a) maya dəyərindən
- b) iqtisadi amillərdən**
- c) mənfəətdən
- d) tədavül xərclərindən
- e) rentadan

38. Ibn Xəldun «Müqəddimə» əsərində Şərqi inkişafını hansı mərhələlərə bölürdü? (Çəki: 1)

- a) altı
- b) dörd
- c) beş
- d) yeddi
- e) üç**

39. N.Tusi «İctimaiyyət»i necə izah edirdi? (Çəki: 1)

- a) ictimai əməklə birləşən və istehsalı ən kamil təşkil edən insanlar münasibəti sistemidir**
- b) qəbilələr toplusudur
- c) ayrı-ayrı ailələr qrupudur
- d) şəhər təsərrüfatıdır
- e) kənd təsərrüfatıdır

40. Azərbaycan xalqının iqtisadi fikirləri haqqında ilk məlumatı hansı mənbədən alırıq? (Çəki: 1)

- a) nağıllardan
- b) «Avesta»dan**
- c) Məzdəkizmədən
- d) «Qurani-Kərim»dən
- e) Xürrəmilər hərəkətindən

41. Aşağıdakı iqtisadçı alimlərdən hansı Azərbaycan iqtisadi fikir tarixini tədqiq etmişdir:

- a) T.Vəliyev, A.Həsənov**
- b) A.Bakıxanov, H.Zərdabi
- c) M.Axundov, N.Vəzirov
- d) Z.Səmədzadə, Z.Bünyadov
- e) Bunların hamısı

42. «Zərdüşlüyün qanunlar» toplusuna aid olan fikri seçin: (Çəki: 1)

- a) həyatın xeyirçilik və ədalət qanunları əsasında qurulması xüsusi yer tutur
- b) əkinçilik və suvarma işlərinin köməyi ilə maddi istehsalın inkişafı xüsusi yer tutur
- c) dövrün məhsuldar qüvvələri və istehsal münasibətlərinin vəziyyəti əks olunmuşdur
- d) torpağa məhəbbət, onun münbütliyünün artırılmasına, məhsuldarlığın yüksəldilməsinə böyük əhəmiyyət verilməsi

e) bunların hamısı

43. N.Tusinin iqtisad elminə gətirdiyi yenilik: (Çəki: 1)

- a) O, ticarət azadlığını müdafiə etmişdir
- b) O, ictimai əmək bölgüsü və məhsul istehsalı arasında əlaqəni əsaslandırmağa çalışmışdır**
- c) qeyri-bərabərlik təbiətindən irəli gəlir və onu aradan qaldırmaq mümkün deyil
- d) iqtisadi inkişafın yolu natural təsərrüfatdır
- e) cəmiyyətdə sərvət yalnız pul formasında çıxış edir

44. “Elm əməlsiz, əməl isə elmsiz mümkün deyil”- fikrinin müəllifi kimdir? (Çəki: 1)

- a) N.Tusi**
- b) Aristotel
- c) İbn Sina
- d) İbn Xəldun
- e) N.Gəncəvi

45. H.Zərdabinin fikrinə görə: (Çəki: 1)

- a) tələbin səviyyəsi əmtəələrin qiymət səviyyəsini müəyyən edir**
- b) əmtəələrin qiymət səviyyəsi tələbin səviyyəsini müəyyən edir
- c) təklifin səviyyəsi tələbin səviyyəsini müəyyən edir
- d) tələb və təklif əmtəələrin qiymət səviyyəsini müəyyən edir
- e) əmtəələrin qiymət səviyyəsi əhalinin yaşayış səviyyəsini müəyyən edir

46. N.Tusi iqtisad elminə hansı tərif vermişdir: (Çəki: 1)

- a) məhsuldar qüvvələrlə, istehsal münasibətlərinin vəhdətini öyrənən elm
- b) istehsalı ən kamil təşkil edən insanlar münasibəti sistemini öyrənən elm**
- c) məhdud resurslar şəraitində insanların davranışını öyrənən elm
- d) insanların hüdudsuz tələbatını öyrənən elm
- e) heç biri düz deyil

47. N.Tusi iqtisad elminin hansı metodlarından istifadə etməmişdir:

- a) elmi abstraksiya və induktiv təfəkkür metodu
- b) müqayisəli təhlil
- c) elmi abstraksiya və deduktiv təfəkkür metodu
- d) iqtisadi -riyazi üsullar**
- e) tarixi-məntiqi metod

48. XIX əsrin ikinci yarısında Azərbaycanın iqtisadi fikrinin formalaşmasında mühüm əhəmiyyət kəsb etməyən cərəyan hansı olmuşdur?

- a) merkantilizm

- b) fiziokratizm
- c) rasionalizm
- d) marksizm**
- e) bunların hamısı

49. Aşağıdakı fikirlərdən hansı N.Tusiyə aiddir:

- a. O, ticarət azadlığını müdafiə etmişdir
- b) pulun dəyəri ilə əmtələrin dəyəri arasındakı əlaqəni düzgün dərk etmişdir**
- c) qeyri-bərabərlik təbiətindən irəli gəlir və onu aradan qaldırmaq mümkün deyil
- d) iqtisadi inkişafın yolu natural təsərrüfatdır
- e) cəmiyyətdə sərvət yalnız pul formasında çıxış edir

50. Aşağıdakı fikirlərdən hansı N.Gəncəviyə aiddir: (Çəki: 1)

- a) O, dövlət başçısının şəxsiyyətinə xüsusi diqqət yetirir. Onun ideali ədalətli, mərhəmətli, vətəndaşlara qayğı keyfiyyətlərinə malik hökumətdir
- b) O, sosial ədalətsizliyə, onunla əlaqədar fikirlərə əsaslanan feodal rejiminə qarşı üsyan edirdi
- c) O, feodal quruluşunu tənqid etsə də onun dağılmasının əleyhinə idi
- d) O, elmi biliyin, təhsilin cəmiyyətin ən mühüm sərvəti, əmək bölgüsünün isə sərvətin artmasının əsas amili hesab edirdi**
- e) O, sərvət haqqında məsələni qoyur, lakin onu iqtisadi deyil, fəlsəfi, etik baxışdan nəzərdən keçirir

51. Merkantilistlər sərvətin hansı yolla artırılmasını əsas götürürdülər? (Çəki: 1)

- a) xarici investisiyaların artımı
- b) ixracın idxaldan üstünlüyü**
- c) idxalın ixracdan üstünlüyü
- d) istehsalın üstünlüyü
- e) xərclərin azaldılması

52. Ticarət burjuaziyasının mənafeyini ifadə edən iqtisadi nəzəriyyəyə aiddir: (Çəki: 1)

- a) merkantilizm**
- b) fiziokratlar nəzəriyyəsi
- c) marjinalizm
- d) klassik siyasi iqtisad
- e) monetarizm

53. Merkantilistlər iqtisadiyyatın hansı sahəsini öyrənirdilər? (Çəki: 1)

- a) istehsal sferasını
- b) istehlakçıların tələbatını
- c) pul tədavülünü
- d) sənayeni
- e) tədavül sferasını**

54. Himayəçilik siyasətini ilk dəfə kim təklif etmişdir: (Çəki: 1)

- a) fiziokratlar
- b) ilkin merkantilistlər
- c) marjinalistlər
- d) yetkin merkantilistlər**
- e) neoklassiklər

55. Hansı elmi istiqamət dövlətin əsas məqsədini ticarətin həvəsləndirilməsi və daxili bazarın müdafiə edilməsində görürdü? (Çəki: 1)

- a) burjua siyasi iqtisad
- b) proletar siyasi iqtisad
- c) fiziokratlar
- d) merkantilizm**
- e) marjinalizm

56. Merkantilistlər nəyi əsas götürürdülər:

- a) dövlətin rolunun təhlilini, proteksionizmin tədqiqini
- b) istehsal olunmuş nemətlərin istehlakını
- c) ekvivalent mübadiləni
- d) qeyri-ekvivalent mübadiləni**
- e) millətin mənafeyini

57. İlkin merkantilistlərə aid olan fikri müəyyənləşdirin: (Çəki: 1)

- a) xarici investisiyaların artımı
- b) qızıl və gümüşün ölkədən çıxarılmasına imkan verməmək**
- c) idxalın ixracdan üstünlüyü
- d) istehsalın üstünlüyü
- e) himayəçilik siyasəti

58. Yetkin Merkantilistlər nəyi əsas götürürdülər: (Çəki: 1)

- a) dövlətin rolunun təhlilini, proteksionizmin tədqiqini
- b) istehsal olunmuş nemətlərin istehlakını
- c) ekvivalent mübadiləni
- d) nisbətən aşağı qiymətlə xarici bazarı cəlb etmək**
- e) millətin mənafeyini

59. Kanonistlər insanların ictimai statusunu necə müəyyən edirdi: (Çəki: 1)

- a) mülkiyyətə münasibətinə görə
- b) mənəvi-etik prinsiplərə görə
- c) milli mənsubiyyətinə görə
- d) kübar cəmiyyətdəki mövqeyinə görə**
- e) fiziki və əqli əmək arasındakı fərqə görə

60. Aşağıdakılardan hansı yetkin Merkantilistlərin tədqiqat obyektinə aid deyil: (Çəki: 1)

- a) ticarət balansının irəli sürülməsi
- b) miqdar nəzəriyyəsinin irəli sürülməsi
- c) monetarizm nəzəriyyəsinin irəli sürülməsi

- d) ticarətçilərin mənafeyini ifadə etməsi**
- e) nisbətən aşağı qiymətlə xarici bazarların cəlb edilməsi

61. F.Akvinskinin «ədalətli qiymət» nəzəriyyəsində əmtəə dəyərinin əsasında nə dururdu:

- a) istehsal xərcləri
- b) əmək məsrəfləri
- c) istehsal xərcləri kübar ailələrin yaşayış təminatı**
- d) tədavül xərcləri
- e) mənəvi-etik prinsiplər

62. Akvinski insanların ictimai statusunu necə müəyyən edirdi: (Çəki: 1)

- a) mülkiyyətə münasibətinə görə
- b) mənəvi-etik prinsiplərə görə
- c) milli mənsubiyyətinə görə
- d) kübar cəmiyyətdəki mövqeyinə görə
- e) fiziki və əqli əmək arasındakı fərqə görə**

63. Aşağıdakılardan hansı ilkin Merkantilistlərin tədqiqatına aid deyil: (Çəki: 1)

- a) ixracın nisbətən üstünlüyü vasitəsi ilə ölkəyə pul toplamaq**
- b) əmtəələrin idxalını məhdudlaşdırmaq
- c) qızıl və gümüşün ölkədən çıxarılmasına imkan verməmək
- d) ixrac olunan əmtəələrə maksimum yüksək qiymət qoymaq
- e) ticarətçilərin mənafeyini ifadə etmək

64. Aşağıdakılardan hansı yetkin Merkantilistlərin tədqiqat obyektinə aid deyil: (Çəki: 1)

- a) ticarət balansı ideyasının irəli sürülməsi
- b) miqdar nəzəriyyəsinin irəli sürülməsi
- c) monetarizm nəzəriyyəsinin irəli sürülməsi
- d) əmtəələrin idxalını məhdudlaşdırmaq**
- e) nisbətən aşağı qiymətlə xarici bazarların cəlb edilməsi

65. Aşağıdakılardan hansı Merkantilistlərin nöqsanı deyil: (Çəki: 1)

- a) Onlar mübadiləni öz təbiətinə görə qeyri-ekvivalent sayırdılar
- b) Onların nəzəriyyəsində izafi dəyər ticarət mənfəəti formasında təzahür edir
- c) Onlar cəmiyyətin sərvətini pulla eyniləşdirirdilər
- d) Onlar kapital yığımını mübadilənin, xarici ticarətin törəməsi kimi başa düşürdülər
- e) Onlar bazar iqtisadiyyatı münasibətlərinin formalaşmasınınin klassik siyasi iqtisadla əvəz olunması spesifikliyini əsaslandırırıdılar**

66. Kanonistlərin baxışlarında xüsusi yer tutmuşdur: (Çəki: 1)

- a) qiymətin əsas mənbəyi kimi faydalılıq
- b) "ədalətli qiymət" ideyası
- c) pul kapitalının qeyri-məhsuldarlığı
- d) faydalılıq+nadirlik

e) **hamısı düzdür**

67. Aşağıdakılardan hansı Merkantilistlərin nöqsanıdır: (Çəki: 1)

- a) Onlar mübadiləni öz təbiətinə görə qeyri-ekvivalent sayırdılar
- b) Onların nəzəriyyəsində izafi dəyər ticarət mənfəəti formasında təzahür edir
- c) Onlar cəmiyyətin sərvətini pulla eyniləşdirirdilər
- d) Onlar kapital yığımını mübadilənin, xarici ticarətin törəməsi kimi başa düşürdülər
- e) **Bunların hamısı**

68. Kanonistlərin tədqiqat obyektinə aid deyil: (Çəki: 1)

- a) qiymətin əsas mənbəyi kimi faydalılıq
- b) "ədalətli qiymət" ideyası
- c) pul kapitalının qeyri-məhsuldarlığı
- d) faydalılıq+nadirlik
- e) **mənfəət əldə etmək məqsədi ilə ticarətin genişləndirilməsi**

69. U.Pettiyə görə dəyəri nə yaradır? (Çəki: 1)

- a) **əmək məsrəfləri**
- b) istehsal xərcləri
- c) faydalılıq həddi
- d) nadirlik prinsipi
- e) qənaətcillik

70. İlk dəfə hansı iqtisadi məktəb kənd təsərrüfatında təkrar istehsal və gəlirin bölgüsünü tətqiq etmişdir? (Çəki: 1)

- a) merkantilizm
- b) keynsçi
- c) **fiziokratlar**
- d) monetarizm
- e) marksizm

71. Klassik məktəb sərvətin mənbəyini nədə görürdü? (Çəki: 1)

- a) qızıl və gümüşdə
- b) kənd təsərrüfatı istehsalında
- c) xarici ticarətdə
- d) **ümumiyyətlə istehsalda**
- e) sənaye istehsalında

72. Klassik siyasi iqtisadın nəzəri cərəyanına aid olmayanı müəyyənləşdirin: (Çəki: 1)

- a) merkantilizm
- b) keynsçilik
- c) marksizm
- d) neoliberalizm
- e) **bunların hamısı**

73. Fiziokratlar bazar qiymətini nə ilə müəyyən edirdilər: (Çəki: 1)

- a) istehsal olunmuş məhsulun nadirliyi ilə
- b) istehsal olunmuş məhsulun bolluğu ilə
- c) rəqabət ilə
- d) tələb və təklifin nisbəti ilə
- e) **bunların hamısı**

74. U.Petti süni qiyməti nə ilə ölçürdü? (Çəki: 1)

- a) əmək məsrəfləri ilə
- b) istehsal xərcləri ilə
- c) faydalılıq həddi ilə
- d) nadirlik prinsipi ilə
- e) **əmtənin bazar qiyməti ilə**

75. Kim pul təklifinin artırılmasının ölkənin rifah səviyyəsinə səbəb olacağına inanırdı: (Çəki: 1)

- a) **U.Petti**
- b) A.Smit
- c) F.Kene
- d) D.Rikardo
- e) P.Buagilber

76. Klassik məktəb üçün xarakterikdir: (Çəki: 1)

- a) xalis məhsul təlimin yaranması
- b) təkrar istehsalın sxeminin verilməsi
- c) monetarizm nəzəriyyəsinin irəli sürülməsi
- d) **iqtisadiyata dövlətin minimal qarışması**
- e) iqtisadiyata dövlət müdaxiləsinin zəruriliyi

77. İlk dəfə hansı iqtisadi məktəb kapitalın təhlilini vermişdir: (Çəki: 1)

- a) merkantilizm
- b) keynsçilik
- c) **fiziokratlar**
- d) monetarizm
- e) marksizm

78. Kapitalist istehsalının ilk sistemik konsepsiyası: (Çəki: 1)

- a) neoklassik
- b) merkantilizm
- c) neokeynsçilik
- d) monetarist
- e) **fiziokratizm**

79. Klassik nəzəriyyənin əsasını təşkil edən fikir? (Çəki: 1)

- a) tədavül sferasının öyrənilməsi
- b) iqtisadi liberalizm**
- c) istehsal sferası kimi kənd təsərrüfatının qəbul olunması
- d) ticarətin üstünlüyünün ön plana keçirilməsi
- e) kapital yığılmasını xarici ticarətin törəməsi kimi izah etmələri

80. P.Buagilberin vergi islahatı kimin xeyrinə idi? (Çəki: 1)

- a) yoxsulların**
- b) əyanların
- c) kilsənin
- d) vergi yığanların
- e) varlı maliyyəçilərin

81. Klassik məktəbin xüsusiyyətlərinə aid deyil: (Çəki: 1)

- a) iqtisadi liberalizm
- b) iqtisadiyyatın öz-özünü tənzimləməməsi
- c) iqtisadiyyatın dövlət tərəfindən tənzimlənməsi**
- d) əmək -dəyər nəzəriyyəsi
- e) azad rəqabət

82. İqtisadi artımın dövlət tənzimlənməsi nəzəriyyələrinə aid deyildir: (Çəki: 1)

- a) Neoklassik
- b) Keynsçilik
- c) neokeynsçilik
- d) monetarist
- e) klassik**

83. Fiziokratların fikrincə, dövlətin funksiyasına aid deyil: (Çəki: 1)

- a) ticarətin tənzimlənməsi**
- b) mülkiyyətin müdafiəsi
- c) ümumi təhsil
- d) ictimai xarakter daşıyan müəssisələrin saxlanılması
- e) bütün sadalananlar aiddir

84. Klassik siyasi iqtisad məktəbinin tədqiqat predmeti nədən ibarət idi? (Çəki: 1)

- a) tədavül sferası
- b) istehsal sferası**
- c) tədavül və istehsal sferası
- d) ticarətin üstünlüyü
- e) əmtəələrin reallaşdırılması

85. Kim torpağı “sərvətin anasıdır” adlandırmışdı: (Çəki: 1)

- a) A.Smit
- b) U.Petti**
- c) K.Marks

- d) D.Rikardo
- e) J.B.Sey

86. Kimin təlimində izafi məhsul torpaq rentası və faiz formasında çıxış etmişdir? (Çəki: 1)

- a) A.Smit
- b) U.Petti**
- c) K.Marks
- d) T.R.Maltus
- e) S.Sismondi

87. Klassik siyasi iqtisadın təkamülünün I mərhələsinin nümayəndələri kimlərdir:

- a) D.Rikardo, A.Smit
- b) P.Buagilber, U.Petti**
- c) T.R.Maltus, K.Marks
- d) J.B.Sey, A.Smit
- e) C.S.Mill, K.Marks

88. Kim ilk dəfə yoxsul kəndlilərin mənafeyini müdafiə etmişdir?

- a) P.Buagilber**
- b) A.Smit
- c) K.Marks
- d) D.Rikardo
- e) J.B.Sey

89. Klassik siyasi iqtisadın təkamülünün II mərhələsinin nümayəndələri kimlərdir: (Çəki: 1)

- a) D.Rikardo, A.Smit**
- b) P.Buagilber, U.Petti
- c) T.R.Maltus, K.Marks
- d) J.B.Sey, A.Smit
- e) C.S.Mill, K.Marks

90. Hansı metodoloji prinsip sayəsində fiziokratlar siyasi-iqtisadi fəlsəfə və təbiətşünaslıqla birləşdirə bilmişlər: (Çəki: 1)

- a) deduktiv metod**
- b) induktiv-analitik
- c) təsviri empirik
- d) elmi abstraksiya
- e) kauzal

91. Fiziokratların fikrincə, dövlətin funksiyasına aiddir: (Çəki: 1)

- a) Dövlət iqtisadiyyata müdaxilə etməməsi
- b) mülkiyyətin müdafiəsi
- c) ümumi təhsil
- d) ictimai xarakter daşıyan müəssisələrin saxlanması**

e) insan azadlığının qorunması

92. Fiziokratların baxışı hansıdır: (Çəki: 1)

- a) xarici ticarətlə və ölkəyə pulun gəlməsi ilə əlaqədar olan fəaliyyət
- b) sərvətin yaradıldığı istehsal sferasının öyrənilməməsi
- c) kapitalist istehsal üsulu və ona xas olan istehsal və mübadilə münasibətləri
- d) sərvətin mənbəyinin kənd təsərrüfatı əməyi olduğu istehsal sferasını öyrənmək
- e) **xalis məhsul anlayışının elmi xarakteristikalarının verilməsi**

93. U.Pettinin iqtisadi görüşləri elə dövrdə formalaşmışdır ki: (Çəki: 1)

- a) həmin dövrdə dünya bazarının yaranması və beynəlxalq ticarətin genişlənməsi baş vermişdir
- b) **həmin dövrdə ticarət mənfəəti kapitala çevrilmişdir**
- c) həmin dövrdə ilkin kapital yığılı prosesini başa çatmışdır
- d) həmin dövrdə sənaye çevrilişi təzəcə başlamışdır
- e) həmin dövrdə istehsalın manifaktura forması üstünlük təşkil etmişdir

94. Hansı iqtisadi nəzəriyyə belə nəticəyə gəlir ki, bazarlar uzunmüddətli dövrdə artım tempindən kənarlaşma tendensiyasını özləri tənzimləyirlər? (Çəki: 1)

- a) Keyns nəzəriyyəsi
- b) Monetarist nəzəriyyə
- c) **Klassik nəzəriyyə**
- d) Təklif nəzəriyyəsi
- e) Marjinalist nəzəriyyə

95. Klassik siyasi iqtisad əmək haqqını nə ilə əlaqələndirirdi? (Çəki: 1)

- a) fizioloji minimum ilə
- b) **yaşayış minimumu ilə**
- c) maksimum imkan səviyyəsi
- d) həyat səviyyəsinin yaxşılaşdırılması
- e) əməyin pulla ifadəsi

96. Aşağıdakı fikirlərdən hansı C.Tyurqoya məxsusdur: (Çəki: 1)

- a) torpağın qiyməti kapitallaşmış rentadır
- b) torpaq rentası, torpağın becərilməsinə sərf edilmiş əmək məhsulunda birinci çıxılmalıdır
- c) mübadilə dəyəri rentə ödənməyən torpaq üzərində istehsalda istifadə edilən əmək miqdarı ilə müəyyən olunur
- d) azad rəqabətin əsasında yaranan həqiqi qiymət iqtisadi müvazinətin əsasıdır
- e) dövlət iqtisadiyyata müdaxilə etməməlidir

97. C.Turqo hansı fikirləri ilə F.Kenedən fərqlənmişdir: (Çəki: 1)

- a) **sənaye və ticarət mənfəətinin qəbul edilməsi**
- b) milli sərvətin artırılmasının xalis məhsulla müəyyən olunması

- c) yalnız əkinçilikdə xalis məhsulun yaradılması
- d) fiziokratların dəyər nəzəriyyəsinin olmaması
- e) sərvətin yalnız maddi tərəfinə diqqət yetirilməsi

98. Smit «görünməyən əli» necə izah edirdi? (Çəki: 1)

- a) iqtisadiyyatı cəmiyyətin mənafeyi baxımından dövlət idarəçilik mexanizmi
- b) azad rəqabət şəraitində obyektiv iqtisadi qanunlara əsaslanan sahibkarların fəaliyyəti kimi**
- c) ilahi tərəfindən irəlicədən müəyyən edilən təsərrüfat mexanizmi
- d) dəyərin qiymətlə əlaqəsi kimi
- e) qiymətin tənzimlənməsi kimi

99. Klassik iqtisadın nümayəndəsi A.Smitə görə kapital: (Çəki: 1)

- a) toplanmış, maddiləşmiş əməkdir**
- b) əşya deyil, ictimai münasibətdir
- c) başqa nemət və xidmətlər istehsalına sərf olunan nemətlər ehtiyatıdır
- d) puldur
- e) insanın əmtəə və xidmətlər istehsalında istifadə olunan biliyi və təcrübəsi, enerjisidir

100. A.Smitin bazar haqqında təliminin əsas müddəası: (Çəki: 1)

- a) görünməz əl nəzəriyyəsi**
- b) əmək bölgüsü
- c) iqtisadi ehtiyatların məhdudluğu
- d) əmək dəyər nəzəriyyəsi
- e) yeniliklərin tətbiqi

101. A.Smitə görə hansı sferaya tətbiq olunan kapital daha çox dəyər yaradır? (Çəki: 1)

- a) əkinçilik**
- b) ticarət
- c) sənaye
- d) istehsal xərcləri
- e) təkrar istehsal

102. A.Smit dəyəri necə izah edirdi: (Çəki: 1)

- a) tələb və təklif ilə
- b) istehsal xərcləri ilə
- c) istehsal xərclərinin faydalılığı tələbi ilə
- d) əmək haqqının, mənfəət və torpaq rentasının cəmi ilə**
- e) istehsalın üç amili ilə

103. Əmək-dəyər nəzəriyyəsinin ilk müəllifi kim olmuşdur: (Çəki: 1)

- a) A.Smit**

- b) K.Menger
- c) D.Rikardo
- d) K.Marks
- e) J.B.Sey

104. Aşağıdakılardan hansı A. Smitin tədqiqat obyektinə aid deyil? (Çəki: 1)

- a) siyasi iqtisadın elmə, iqtisadi biliklər sistemində çevrilməsi
- b) insanların mürəkkəb təsərrüfat fəaliyyətini idarə edən “iqtisadi insan” ideyasının elmi dövrüyyəyə gətirməsi
- c) ”Görünməz əl” anlayışlar ideyasının elmi dövrüyyəyə gətirməsi
- d) xalqın sərvətinin, onun artımının əmək bölgüsünün inkişafından asılılığının əsaslandırılması
- e) **kapital yığımın ümumi qanununun kəşfi**

105. Aşağıdakılardan hansı A.Smitin tədqiqat obyektinə aiddir: (Çəki: 1)

- a) **sərvətin pulla eyniləşdirilməsinin inkarı**
- b) pulun miqdar nəzəriyyəsinə üstünlük verilməsi
- c) “iqtisadi insan” kateqoriyasının bazar subyekti kimi öyrənilməsi
- d) təbii və bazar qiymətlərinin fərqləndirilməsi
- e) iqtisadiyyatın tam sistem kimi məyyən edilməsi

106. A.Smit dəyərin ölçüsü kimi nəyi əsas götürmüşdü: (Çəki: 1)

- a) **əmtənin istehsalı üçün zəruri olan iş vaxtını**
- b) bütün cəmiyyətin tələbatı ilə bu tələbatı ödəməyə kifayət edən əməyin miqdarı arasındakı nisbət kimi
- c) pis istehsal şəraitində əmtəə istehsalına sərf olunan iş vaxtı ilə
- d) əmtəə istehsalına sərf olunan iqtisadi məsrəflərləri
- e) nemətin iqtisadi faydalılığını

107. A.Smit elə bir dövrdə yaşamışdır ki: (Çəki: 1)

- a) həmin dövrdə iri torpaq mülkiyyətçilərinin mənafeyi müdafiə olunmuşdu
- b) həmin dövrdə burjuaziyanın mənafeyi iqtisadi inkişafın mənafeyinə uyğun gəlirdi
- c) liberal bazar sistemli kapitalist iqtisadiyyatı təşəkkül tapmışdı
- d) **bu dövrdə burjuaziya təsərrüfatın bütün sahələrində hakim qüvvəyə çevrilmişdir**
- e) Qərbi Avropa ölkələrinin sosial-iqtisadi həyatında böyük dəyişikliklər baş vermişdi

108. A.Smit və D.Rikardo göstərmişdilər ki, kapitalizm üçün əsas problem: (Çəki: 1)

- a) satış problemdir
- b) **istehsalın artımını təmin edən yığımdır**
- c) durğunluq problemdir
- d) kəsirli istehlak nəzəriyyəsidir
- e) əhali artıqlığıdır

109. A.Smit mənfəəti necə izah etmişdir: (Çəki: 1)
- a) kapitalın qazancı kimi
 - b) avans olunmuş kapitalın törəməsi kimi**
 - c) mənfəəti izafi dəyərin çevrilmiş forması kimi
 - d) izafi dəyərin mənfəətə bərabər olması kimi
 - e) fəhlənin öz dəyərindən artıq yaratdığı dəyər kimi
110. A.Smit elə bir dövrdə yaşamışdır ki: (Çəki: 1)
- a) həmin dövrdə iri torpaq mülkiyyətçilərinin mənafeyi müdafiə olunmuşdu
 - b) həmin dövrdə burjuaziyanın mənafeyi iqtisadi inkişafın mənafeyinə uyğun gəlirdi
 - c) liberal bazar sistemli kapitalist iqtisadiyyatı təşəkkül tapmışdı
 - d) ilkin kapital yığılmasının tarixi prosesi yenidən başa çatmışdı**
 - e) Qərbi Avropa ölkələrinin sosial-iqtisadi həyatında böyük dəyişikliklər baş vermişdi
111. D.Rikardonun vergi konsepsiyasına görə nəyə vergi qoymaq mümkün deyildir: (Çəki: 1)
- a) rentaya
 - b) real əmək haqqına**
 - c) kapital qoyuluşuna
 - d) istehlakçılara
 - e) sənayeçilərə
112. D.Rikardoya görə əmək haqqı azalma meylinə niyə görə malikdir? (Çəki: 1)
- a) sahibkarlar fəhlələrin əməyinin qiymətini aşağı salırlar
 - b) yüksək səviyyəli doğum tempi əmək təklifini artırır**
 - c) məşin və mexanizmlər fəhlələrin əməyini sıxışdırır
 - d) əmək şəraitinin əlverişli olmamasına görə
 - e) əməyin ixtisaslaşdırılmamasına görə
113. Kim sərvətin yaradılmasında əməklə yanaşı, torpağın da iştirak etdiyini göstərmişdir? (Çəki: 1)
- a) F.Kene
 - b) D.Rikardo
 - c) J.Tyürqo
 - d) U.Petti
 - e) P.Buagilber
114. D.Rikardoya görə, rentanın kəmiyyəti nədən asılıdır?
- a) kənd təsərrüfatına çəkilən əmək məsrəflərindən
 - b) kənd təsərrüfatı istehsalına cəlb olunmuş torpaqlardakı məhsuldarlıq fərqi**
 - c) torpağın məhsuldarlığının azalması qanunundan
 - d) orta mənfəət normasından
 - e) torpaqlara çəkilən əmək məsrəflərindən
115. Kimin nəzəriyyəsi klassik siyasi iqtisadın zirvəsi hesab olunur: (Çəki: 1)

- a) C.M.Keynsin
- b) M.Fridmanın
- c) A.Marşalın
- d) A.Smitin
- e) **D.Rikardonun**

116. Klassik iqtisadın nümayəndəsi D.Rikardoya görə kapital: (Çəki: 1)

- a) toplanmış, maddiləşmiş əməkdir
- b) əşya deyil, ictimai münasibətdir
- c) başqa nemət və xidmətlər istehsalına sərf olunan nemətlər ehtiyatıdır
- d) **istehsal vasitələridir**
- e) insanın əmtəə və xidmətlər istehsalında istifadə olunan biliyi və təcrübəsi, enerjisidir

117. İqtisad elminin əsas vəzifəsinin ictimai sərvətin bölgüsünü idarə edən qanunların müəyyən edilməsini göstərən müəllif kimdir: (Çəki: 1)

- a) K.Marks
- b) **D.Rikardo**
- c) A.Marşall
- d) A.Smit
- e) U.Petti

118. Aşağıdakılardan hansı D.Rikardonun pul tədavülü haqqındakı fikirlərinə aid deyil:

- a) pulun tədavül sürəti
- b) pula tələb və onu müəyyən edən amillər
- c) **pulun yığım funksiyası**
- d) kağız pulun qızıla dəyişdirilə bilməsi
- e) qızılın beynəlxalq hərəkətinin mexanizmi

119. D.Rikardonun iqtisad elminin metodologiyasına gətirdiyi yenilik: (Çəki: 1)

- a) **elmi abstraksiya**
- b) müqayisəli təhlil metodu
- c) iqtisadi təhlil metodu
- d) statistik-iqtisad metodu
- e) eksperiment metodu

120. Aşağıdakılardan hansı D.Rikardonun tədqiqat obyektinə aiddir: (Çəki: 1)

- a) "İqtisadi insan" anlayışının elmi dövriyyəyə gətirməsi
- b) xalqın sərvətinin əmək bölgüsünün inkişafından asılılığının əsaslandırılması
- c) sərvətin pulla eyniləşdirilməsinin inkarı
- d) kapitalizmdə gəlirin dəqiq təsnifatının verilməsi: əmək haqqı, mənfəət, renta
- e) **pulun miqdar nəzəriyyəsinə üstünlük verilməsi**

121. D.Rikardo elə bir dövrdə yaşayıb yaratmışdır ki: (Çəki: 1)
- a) həmin dövrdə merkantlist düşüncələrdən klassik iqtisadi düşüncəyə keçid başlamışdır
 - b) həmin dövrdə kapitalist istehsalının manifaktura mərhələsi yaranmışdır
 - c) ticarət mənfəəti kapitala çevrilərək, sənaye istehsalına yönəlmişdir
 - d) ticarət mənfəəti kapitala çevrilərək, kənd təsərrüfatının inkişafına istiqamətlənmişdir
 - e) **kənd təsərrüfatında xırda müstəqil kəndli təsərrüfatları öz gəlirlərini iri torpaq sahibkarlığına və kapitalist icarəçi fermer təsərrüfatlarına vermişdir**
122. D.Rikardo mənfəəti necə izah etmişdir: (Çəki: 1)
- a) **kapitalın qazancı kimi**
 - b) avans olunmuş kapitalın törəməsi kimi
 - c) mənfəəti izafi dəyərin çevrilmiş forması kimi
 - d) izafi dəyərin mənfəətə bərabər olması kimi
 - e) fəhlənin öz dəyərindən artıq yaratdığı dəyər kimi
123. D.Rikardo vergiqoyma məsələsini nə ilə əlaqədə öyrənmişdi: (Çəki: 1)
- a) kapital yığılı ilə
 - b) məhsul istehsalının həcmi ilə
 - c) **gəlir bölgüsü ilə**
 - d) pulun miqdar nəzəriyyəsi ilə
 - e) əmək-dəyər nəzəriyyəsi ilə
124. J.B.Seyin qanunu öz əhəmiyyətini hansı alimin nəzəriyyəsindən sonra itirdi: (Çəki: 1)
- a) K.Menger
 - b) A.Marşall
 - c) C.Klark
 - d) **C.Keyns**
 - e) M.Fridmen
125. J.B.Sey istehsal amillərini necə təsnifləşdirirdi? (Çəki: 1)
- a) əmək və kapital
 - b) kapital, torpaq, sahibkarlıq qabiliyyəti
 - c) əmək və torpaq
 - d) əmək və sahibkarlıq qabiliyyəti
 - e) **kapital, torpaq, əmək**
126. Sərt qiymət əsasında ümumi tarazlığın saxlanılması-bu hansı qanundur: (Çəki: 1)
- a) əmək məhsulunun əmək haqqından üstün artması qanunu
 - b) tələbatın daim artması qanunu
 - c) pul tədavülü qanunu
 - d) **Sey qanunu**
 - e) izafi dəyər qanunu
127. Hansılar klassik iqtisadi məktəbin davamçıları olmamışlar? (Çəki: 1)

- a) S.Sismondi, A.Prudon
- b) R.Maltus, N.U.Senior
- c) F.Bastiya, J.B.Sey
- d) C.R.Mak-Kullax, C.Mill
- e) **K.Marks, F.Engels**

128. Prudon mülkiyyəti necə izah edirdi: (Çəki: 1)

- a) resursun özü deyil, resursdan istifadəyə verilən hüquq dəsti və ya pay mülkiyyətidir
- b) təyinatından asılı olaraq əşyanın faktiki tətbiq edilməsidir
- c) istehsal, bölgü, mübadilə və istehlak prosesində istehsal vasitələrinin və onların köməyi ilə hazırlanan maddi nemətlərin mənimsənilməsidir
- d) **”Mülkiyyət oğurluqdur”, mülkiyyət məhvə məhkumdur, təbiətə və şüura ziddir**
- e) kimə və hansı miqdarda məxsus olduğunu təsbit edən əmlak münasibətləridir

129. S.Sismondi siyasi iqtisada necə baxırdı: (Çəki: 1)

- a) cəmiyyətin istehsal münasibətlərini öyrənən elm kimi
- b) **sərvət və onun artırılması üsulları haqqında elm kimi**
- c) məhsuldar qüvvələri öyrənən elm kimi
- d) resursların nadirliyini öyrənən elm kimi
- e) bunların heç biri

130. S.Sismondi inflyasiyaya necə tərif verirdi: (Çəki: 1)

- a) pulun alıcılıq qabiliyyətinin uzun müddət aşağı düşməsi prosesi kimi
- b) məcmu tələb və məcmu təklif arasında uyğunsuzluq kimi
- c) qiymətin ümumi səviyyəsinin artması kimi
- d) **tədavül kanallarının əlavə kağız pullarla həddindən artıq doldurulmasının nəticəsi kimi**
- e) iqtisadiyyatın qeyri-sabitliyinin mühüm aspekti kimi

131. T.R.Maltusa görə: doğum və ölüm normalarına təsir edən amil hansıdır: (Çəki: 1)

- a) qüsurlu yaşayış
- b) zəif sağlamlıq
- c) “mənəvi cilovlanma”
- d) yoxsulluq
- e) **bunların hamısı**

132. Hansılar klassik iqtisadi məktəbin davamçıları olmuşdur? (Çəki: 1)

- a) S.Sismondi, U.Petti
- b) R.Maltus, A.Smit
- c) **F.Bastiya, J.B.Sey**
- d) C.R.Mak-Kullax, C.Buagilber
- e) K.Marks, F.Engels

133. C.Millə görə: (Çəki: 1)

- a) kapitalin köməyi ilə əməklə istehsal olunan əmtənin dəyərində kapitalın dəyəri daxil edilməməlidir
- b) alıcı əmtənin satıcısının təkcə əmək haqqını deyil, həm də mənfəəti ödəməlidir
- c) təhlil “bazarın” gücsüzlüyünün nümunəsidir**
- d) cəmiyyətin inkişafının indiki vəziyyətində əsas məqsəd xüsusi mülkiyyət sisteminin devrilməsinə cəhd etmək deyil, ancaq onu yaxşılaşdırmaqdır
- e) əmək haqqı və mənfəət bir-biri ilə əks proporsional asılılıqda olur

134. S.Sismondi siyasi iqtisada necə baxırdı: (Çəki: 1)

- a) cəmiyyətin istehsal münasibətlərini öyrənən elm kimi
- b) sərvət və onun artırılması üsulları haqqında elm kimi**
- c) məhsuldar qüvvələri öyrənən elm kimi
- d) resursların nadirliyini öyrənən elm kimi
- e) bunların heç biri

135. J.B.Seyin fikrinə görə: (Çəki: 1)

- a) təklif müvafiq tələb yaradır**
- b) tələb müvafiq təklif yaradır
- c) pul təkrar istehsalın müstəqil amilidir
- d) dövlətin iqtisadiyyata müdaxiləsi zəruridir
- e) doğumun yüksək tempi əhali artıqlığı yaradır

136. J.B.Sey qanunu belədir ki: (Çəki: 1)

- a) qiymətlərin artımı təklifin çoxalmasına gətirib çıxarır**
- b) tələfin, eləcə də tələbin əyrisinin hərəkətləri bazar tarazlığına gətirib çıxarır
- c) təklif özünün xüsusi tələbini yaradır
- d) əmək haqqı və qiymət çevik hesab olunmur, ona görə də bazar tarazlığının əldə olunmasına əngəl yaradır
- e) qiymətin artımı təklifin azalmasına gətirib çıxarır

137. C.S.Mill mənfəət normasının azaldılmasına əks təsir edən amilləri müəyyən etmişdir. Onlardan biri yanlışdır: (Çəki: 1)

- a) böhran dövrində kapital itkisi
- b) texniki təkmilləşdirmə
- c) xarici ticarətin əmək haqqına alınan məhsulların real istehsal xərclərini aşağı salanadək genişlənməsi
- d) kapital ixracı
- e) kapital idxalı**

138. İqtisadi tsiklin əsas səbəbi cari gəlirlərin çox hissəsinin əmanətə, az hissəsinin isə şəxsi istehlaka yönəlməsidir. Bu hansı nəzəriyyədir? (Çəki: 1)

- a) xarici amillər nəzəriyyəsi
- b) monetar nəzəriyyə
- c) natamam istehlak nəzəriyyəsi**
- d) marksist nəzəriyyə
- e) ifrat yığım nəzəriyyəsi

139. S.Sismondi xarici bazarlarsız əlavə dəyərin tam reallaşması üçün nə təklif edirdi:
- a) gəlirlərin artırılmasını
 - b) məhsul buraxılışının həcmnin artırılmasını
 - c) **”üçüncü şəxs”in- (aralıq siniflər və təbəqə, xırda istehsalçılar-kəndlilər, kустarlar və sənətkarlar) mövcudluğunu**
 - d) əmək məhsuldarlığının artırılmasını
 - e) əmək bölgüsünün dərinləşməsini
140. S.Sismondi əmək bölgüsünü necə izah edirdi: (Çəki: 1)
- a) əmək bölgüsü və mübadilə əməyə qənaət edir
 - b) əmək bölgüsü insanlar arasında onların əmək məhsullarının mübadiləsinə səbəb olur
 - c) əmək bölgüsünə, onun ictimai formasından asılı olmayan mücərrəd forma kimi baxmışdır
 - d) **əmək bölgüsü əmək məhsuldarlığını nə qədər artırırsa, ona proporsional olan insanın əqli və fiziki qüvvələrinin, sağlamlığının və şagirdlərinin itirilməsi deməkdir**
 - e) bunların hamısı doğrudur
141. Aşağıdakı nəzəriyyələrdən hansı Maltusa malikdir: (Çəki: 1)
- a) **satış problemini iqtisadi nəzəriyyənin mərkəzinə qoymuşdur**
 - b) böhran tələbin həm artıqlığı, həm də çatışmazlığı üzündən baş verir
 - c) bütün alıcı və satıcılar “Zənginlik zənciri” içində bir-biri ilə sıx şəkildə bağlanmışdır
 - d) adamlar nemətlərin nəinki çatışmazlığından, eyni zamanda artıqlığından da ölə bilərlər
 - e) ümumi böhran mümkün deyil, yalnız təsadüfi ayrı-ayrı məhsullar istehsalının böhranı labüddür
142. J.B.Seyin “Bazarlar qanunu”nun əsas mahiyyəti nədir? (Çəki: 1)
- a) ”bütün alınanlar satılıb və bütün satılanlar alınıb”
 - b) **daxili bazarlarda xaricdəki kimi məhsullar məhsullarla alınır**
 - c) alıcı əmtəənin satıcısına təkcə əmək haqqını deyil, həm də mənfəəti ödəməlidir
 - d) əmtəələrin bazar qiyməti tələb və təklifin təsiri altında əmələ gəlir
 - e) əmtəələrin dəyəri yalnız alıcılar tərəfindən tənzimlənir
143. Kim mənfəəti “artıq dəyər” adlandırmış, onun fəhlə tərəfindən yaradıldığını və kapitalist tərəfindən mənimsəndiyini qeyd etmişdir:
- a) **S.Sismondi**
 - b) D.Kondratyev
 - c) K.Marks
 - d) K.Mitçel
 - e) Q.Xabler
144. J.B.Seyin xidmətlərindən biri ondan ibarətdir ki: (Çəki: 1)

- a) D.Rikardonun qəbul etmədiyi ümumi istehsal böhranının mümkünlüyünü qəbul edirdi
- b) D.Rikardonun qəbul etdiyi ümumi istehsal böhranının mümkünlüyünü qəbul etmirdi
- c) satış problemini iqtisadi nəzəriyyənin mərkəzinə qoymuşdur
- d) əhalinin sayının dəyişməsi qanunauyğunluqlarını öyrənən ilk adam olmuşdur
- e) **sərvətin mənbəyini millətin istehsal potensialında görmüşdür**

145. T.Maltusa görə: (Çəki: 1)

- a) **alıcı əmtəənin satıcısına təkcə əmək haqqının deyil, həm də mənfəəti ödəməlidir**
- b) istehsal prosesi əmtəənin dəyərinin yaradılması nöqtəyi -nəzərindən ikilidir
- c) əməyin ikili xarakteri: onun konkret və abstrakt əmək olmasıdır
- d) dəyər faydalılığın ölçüsüdür
- e) ictimai istehsalda üç əsas amil: əmək, torpaq və kapital fəaliyyət göstərir

146. İzafi dəyər hansı istehsal amili tərəfindən yaradılır? (Çəki: 1)

- a) kapital, torpaq və əmək
- b) fəhlənin əməyinin ödənilməyən hissəsi
- c) sabit kapital
- d) **dəyişən kapital**
- e) torpaq

147. Həyat səviyyəsi kateqoriyası ilk dəfə kim tərəfindən istifadə edilmişdir: (Çəki: 1)

- a) C.Mill
- b) **K.Marks**
- c) D.Rikardo
- d) C.Klark
- e) A.Marşal

148. Kapital yığımının ümumi qanununun kəşfi ilk dəfə kim etmişdir: (Çəki: 1)

- a) A.Smit
- b) D.Rikardo
- c) **K.Marks**
- d) A.Marşal
- e) K.Menger

149. Marksizm əmtəənin dəyərini necə müəyyən edir? (Çəki: 1)

- a) **ictimai zəruri əməklə**
- b) əmtəənin faydalılığı ilə
- c) istehsal xərcləri ilə
- d) pulun miqdarı ilə
- e) tələb və təkliflə

150. İqtisadi sistem nəzəriyyəsi kim tərəfindən işlənib? (Çəki: 1)

- a) U.Rostou
- b) **K.Marks**
- c) P.Samuelson

- d) E.Sluçkim
e) A.Marşal
151. Marks nəyi fiktiv kapital hesab edirdi: (Çəki: 1)
- a) əsas kapitalı
b) dövriyyə kapitalı
c) amortizasiya fondu
d) qiymətli kağızları
e) iqtisadi mənfəət
152. Kim əməyi zəruri və izafi əməyə ayırmışdır? (Çəki: 1)
- a) A.Smit
b) K.Marks
c) J.B.Sey
d) T.Maltus
e) D.Rikardo
153. Hansı iqtisadi konsepsiyaya görə bütün gəlirlərin, o cümlədən torpaq rentasının mənbəyi izafi dəyərdir? (Çəki: 1)
- a) **marksist**
b) neoklassik
c) keynsçi
d) marjinalist
e) merkantilist
154. İqtisadi fikir tarixində kapitalın bu cür bölgüsü yalnız marksizmə məxsusdur: (Çəki: 1)
- a) torpaq, əmək
b) fəhlənin əməyinin ödənilməyən hissəsi, mənfəət
c) sabit, dəyişən kapital
d) illik avans və ilkin avans
e) əsas və dövriyyə
155. İnsanın fiziki və mənəvi qüvvələrinin məsrəfi kimi Marks nəyi müəyyən etmişdir: (Çəki: 1)
- a) ictimai zəruri əməyi
b) əmtənin faydalılığını
c) izafi dəyəri
d) abstrakt əməyi
e) əmtənin ikili təbiətə malik olmasını
156. Aşağıdakı düsturlardan hansı kapitalın üzvü quruluşunu ifadə edir: (Çəki: 1)
- a) C+V+S
b) V+C

- c) $Q=S/V$
- d) $q=C/V$**
- e) $R=S/K$

157. Marks xalis milli məhsulu necə izah edirdi: (Çəki: 1)

- a) $C+V+S$
- b) $V+S$**
- c) $q=C/V$
- d) $R=S/K$
- e) $Q=S/V$

158. Kim mübadilə dəyərini dəyərin zəruri təzahür forması kimi öyrənmişdir? (Çəki: 1)

- a) A.Smit
- b) K.Marks
- c) J.B.Sey
- d) T.Maltus
- e) D.Rikardo

159. Hansı iqtisadi məktəb məntiqi əsaslandırılmış, alternativ iqtisadi nəzəriyyə və məntiqi istiqamətin müəyyən etmişdir : (Çəki: 1)

- a) marksist**
- b) neoklassik
- c) keynsçi
- d) marjinalist
- e) merkantilist

160. Aşağıdakı əsərlərdən hansı F. Engelsə məxsusdur: (Çəki: 1)

- a) "Fəlsəfənin yoxsulluğu"
- b) "Muzdlu əmək və kapital"
- c) "Təbiətin və cəmiyyətin və ailənin ictimai mənşəyi"**
- d) "Kapital"
- e) "Məntiqi sistem"

161. Kim mənfəətin yaşayış vasitələrinin alışıma çəkilən xərclərdən asılı olduğunu qeyd etmişdir:

- a) S.Sismondi
- b) D.Kondratyev
- c) K.Marks**
- d) K.Mitçel
- e) Q.Xabler

162. Aşağıdakılardan hansı K.Marksın kəşflərindən biridir: (Çəki: 1)

- a) tarixin materialistcəsinə şərh

- b) cəmiyyətin inkişafına obyektiv qanunlarla tənzimlənən tələbin tarixi prosesi kimi yanaşması
c) bəşər cəmiyyətinin yaranmasının ictimai maddi istehsalla şərtlənməsi
d) izafi dəyər qanunu
e) əmək-dəyər nəzəriyyəsi
163. K.Marks ilk dəfə olaraq əmtənin: (Çəki: 1)
- a) klassik tərifini vermişdir
b) ikili təbiətə malik olmasını göstərə bilmişdir
c) əməklə müəyyən olduğunu vermişdir
d) kapital müəyyən olduğunu vermişdir
e) istehsal xərcləri ilə ölçüldüyünü göstərmişdir
164. İzafi dəyər qanununun tədqiqində əsas olmuşdur (Çəki: 1)
- a) təkrar istehsalın reallaşması nəzəriyyəsi
b) mənfəət normasının azalmağa meyl etməsi qanunu
c) əmək-dəyər nəzəriyyəsi
d) iş qüvvəsinin əmtəə olması
e) əmtənin dəyərinin sosial mahiyyətinin açılması
165. K.Marksın tərifinə görə, iş qüvvəsinin dəyəri müəyyənləşdirilir: (Çəki: 1)
- a) iş qüvvəsinin təkrar istehsalı üçün zəruri olan ictimai zəruri vaxtla**
b) iş qüvvəsinə tələb və təklifin nisbətilə
c) iş qüvvəsinin son məhsuldarlığı ilə
d) sosial qüvvələrin nisbətilə
e) əmək məhsuldarlığı ilə
166. K.Marksın tədqiqat obyektinə aiddir: (Çəki: 1)
- a) kapital yığılmasının ümumi qanununun kəşfi**
b) xalis məhsul haqqında təlimin yaradılması
c) sərvətin pulla eyniləşdirilməsinin inkarı
d) faydalılıq həddi prinsipinin müəyyən edilməsi
e) "sosial bazar təsərrüfatı" modelinin yaradılması
167. K.Marks sabit kapitala nəyi aid etmişdir: (Çəki: 1)
- a) kapitaldan əsas kapitalın aşınmasına və xammal məsrəfinə hesablanan məbləği**
b) muzzdlu işçilərə verilən əmək haqqını
(1) "əşya" kapitalı
c) "real" kapitalı
d) maddiləşmiş əməyi
168. K.Marksın ən böyük kəşfi hansıdır: (Çəki: 1)
- a) tarixin materialistcəsinə şərh
b) cəmiyyətin inkişafına obyektiv qanunlarla tənzimlənən tələbin tarixi prosesi kimi yanaşması
c) bəşər cəmiyyətinin yaranmasının ictimai maddi istehsalla şərtlənməsi

- d) izafi dəyər qanunu**
e) əmək-dəyər nəzəriyyəsi
169. K.Marksın tədqiqat obyektinə aiddir: (Çəki: 1)
- a) əməyin ikili xarakteri və izafi dəyərin kəşfi
b) dəyərin “ictimai-zəruri əmək məsrəfləri” kəmiyyəti kimi izahı
c) kapital yığımının ümumi qanununun kəşfi
d) ”dəyər qanunu, əmtəə istehsalının inkişafı qanunauyğundur” konsepsiyasının yaradılması
e) bunların hamısı
170. K.Marks dəyişən kapitala nəyi aid etmişdir: (Çəki: 1)
- a) kapitaldan əsas kapitalın aşınmasına və xammal məsrəfinə hesablanan məbləği
b) muzzdlu işçilərə verilən əmək haqqını
c) “əşya “kapitalı
d) “real” kapitalı
e) maddiləşmiş əməyi
171. K.Marksist əmək-dəyər nəzəriyyəsi göstərir ki: (Çəki: 1)
- a) əmtəənin dəyərinin tərkib hissəsi kimi gəlirlərin özü də son nəticədə əməklə müəyyən olunur
b) əmək təkcə əmtəənin qiymətinin əmək haqqına düşən hissəsini deyil, həm də rentaya və mənfəətə düşən hissəsinin dəyərini müəyyən edir
c) əmtəələrin bazar qiyməti tələb və təklifin təsiri altında əmələ gəlir
d) dəyər istehsal xərcləri ilə eynilik təşkil edir
e) əmək özünəməxsus ictimai məsrəfdir
172. Marksizmə görə, mülkiyyət iqtisadi kateqoriya kimi: (Çəki: 1)
- a) resursun özü deyil, resursdan istifadəyə verilən hüquq dəsti və ya pay mülkiyyətidir
b) təyinatından asılı olaraq əşyanın faktiki tətbiq edilməsidir
c) istehsal, bölgü, mübadilə və istehlak prosesində istehsal vasitələrinin və onların köməyi ilə hazırlanan maddi nemətlərin mənimsənilməsidir
d) kimə və hansı miqdarda məxsus olduğunu təsbit edən əmlak münasibətləridir
e) ”mülkiyyət oğurluqdur”, mülkiyyət məhvə məhkumdur, təbiətə və şüura ziddir
173. Kapitalizmdə iqtisadi artımın tsiklik xarakterin marksist təhlilində əsas olmuşdur:
- a) izafi dəyər qanunu
b) mənfəət normasının azalmağa meyl etməsi qanunu
c) əmək-dəyər nəzəriyyəsinin məntiqi sonluğa çatdırılması
d) iş qüvvəsinin əmtəə olması
e) əmtəənin dəyərinin sosial mahiyyətinin açılması
174. Marksa görə xüsusi mülkiyyət: (Çəki: 1)

- a) resursun özü deyil, resursdan istifadəyə verilən hüquq dəsti və ya pay mülkiyyətidir
b) təyinatından asılı olaraq əşyanın faktiki tətbiq edilməsidir
c) əməyin özgəninkiləşdirilməsinin nəticəsidir
d) kimə və hansı miqdarda məxsus olduğunu təsbit edən əmlak münasibətləridir
e) "mülkiyyət oğurluqdur", mülkiyyət məhvə məhkumdur, təbiətə və şüura ziddir
175. K.Marks göstərmişdir ki, (Çəki: 1)
- a) izafi dəyər mübadilə prosesində pul tərəfindən yaranır, o, əmək prosesində maddə işçi tərəfindən yaradılır
b) əmtənin dəyəri onun faydalılığı ilə eynilik təşkil edir
c) sərvətin mənbəyi millətin istehsal potensialından asılıdır
d) əmtənin dəyəri istehsal qiymətinə çevrilir
e) kapital əməklə yanaşı əmtənin dəyərinin mənbəyidir
176. Alman tarixi məktəbinin III mərhələsinin əsas nümayəndələri kimdir: (Çəki: 1)
- a) V.Roşer, B. Hildebrand, K.Knis
b) B.Zombart, R.Ştolsman, R.Ştammler, A.Amon
c) F.List, A.Müller
d) K.Marks, F.Engels
e) Q.Şmoller, L.Brentano, K.Büxer
177. Alman tarixi məktəbi nəyi iqtisadi təhlilin predmeti hesab edirdilər? (Çəki: 1)
- a) istehsal sferasını
b) istehsal və tədavül sferasını
c) iqtisadi və qeyri-iqtisadi amilləri
d) təbii resursları
e) əmək haqqını və istehsal dairəsini
178. Vergilər artdıqca, sosial transfertlərin artımı əmək təklifinin həcmi azaldır, bu qanun:
- a) Sey qanunu
b) Valras qanunu
c) Qossen qanunu
d) Engel qanunu
e) Oyken qanunu
179. "Milli siyasi iqtisad sistemi" əsərinin müəllifi kimdir: (Çəki: 1)
- a) L.Erxard
b) F.Xayek
c) V.Oyken
d) F.List
e) A.Ryustov
180. Alman tarixi məktəbinin I mərhələsinin əsas nümayəndələri kimdir: (Çəki: 1)
- a) V.Roşer, B. Hildebrand, K.Knis**
b) Zombart, R.Ştolsman, R.Ştammler, A.Amon

- c) F.List, A.Müller
d) K.Marks, F.Engels
e) Q.Şmoller, L.Brentano, K.Büxer
181. Alman tarixi məktəbinin II mərhələsinin əsas nümayəndələri kimdir: (Çəki: 1)
- a) V.Roşer, B. Hildebrand, K.Knis
b) Zombart, R.Ştolsman, R.Ştammler, A.Amon
c) F.List, A.Müller
d) K.Marks, F.Engels
e) **Q.Şmoller, L.Brentano, K.Büxer**
182. Köhnə tarixi alman məktəbi hansı illəri əhatə edir: (Çəki: 1)
- a) XIX əsrin 20-40-cı illərini
b) **XIX əsrin 40-60-cı illərini**
c) XIX əsrin 70-90-cı illərini
d) XIX əsrin 90-cı – XX əsrin 30-cu illərini
e) XX əsrin 30-40-cı illərini
183. Köhnə tarixi alman məktəbinin nümayəndələri kimlərdir? (Çəki: 1)
- a) **V.Roşer, B.Hildebrand, K.Knis**
b) F.List, A.Müller
c) Q.Şmoller, L.Brentano, K.Büxer
d) B.Zombart, R.Ştolsman, R.Ştammler, A.Amon
e) K.Marks, F.Engels
184. F.List deyir ki: (Çəki: 1)
- a) **fərdin xoşbəxtliyi millətin qüdrətindən asılıdır**
b) elm yalnız öyrənilən hadisələrin tez-tez təkrar baş verdiyi yerdə mövcuddur
c) iqtisad insan eqoizminin adi təlimi deyil, ancaq əxlaqi elm olmalıdır
d) əmək-dəyər nəzəriyyəsi kapitalistləri istismarda günahlandırılması üçün əsas verir
e) siyasi-iqtisad yalnız nəzəri ümumiləşdirmələr vermək imkanına malik deyil
185. Sosial məktəbin nümayəndələri yeni tarixi məktəbdən hansı fərqli fikri söyləmişdir?
- a) iqtisadi nəzəriyyənin əhəmiyyətini qəbul etməmişlər
b) klassik məktəbin abstrakt-deduktiv metoduna qarşı çıxmışdır
c) nəzəri siyasi iqtisadın vəzifəsini iqtisadi hadisələrin mülahidəsində, faktların təsviri verməklə görmüşlər
d) iqtisadi həyatda dövlətin müdaxiləsini və dövlət mülkiyyətini məqbul saymışlar
e) **iqtisadi hadisələrə sosioloji istiqamətdən yanaşmışlar**
186. Yeni tarixi alman məktəbinin nümayəndələri kimlərdir? (Çəki: 1)
- a) F.List, A.Müller
b) V.Roşer, B. Hildebrand, K.Knis
c) **Q.Şmoller, L.Brentano, K.Büxer**
d) B.Zombart, R.Ştolsman, R.Ştammler

e) K.Marks, F.Engels

187. Alman tarixi məktəbinin II mərhələsi üçün xarakterik olan xüsusiyyət hansıdır: (Çəki: 1)

- a) Sınıf mübarizəni deyil, yalnız cəmiyyətin təkamül yolu ilə inkişafını məqbul saymışlar
- b) İstehsal amillərinin Sey konsepsiyasını qəbul etmişlər
- c) Tarixi metodu daha təkidlə tətbiq etmişlər
- d) Elmi abstraksiya metodundan imtina etmişlər
- e) **empizmi tətbiq etmişlər**

188. A.Marşallın qiymət nəzəriyyəsinə nə daxil deyil? (Çəki: 1)

- a) istehsal xərcləri
- b) məhsulun faydalılığı
- c) tələb və təklif
- d) **insanların zövqü**
- e) istehsalın həcmi

189. A.Marşall tarazlıq probleminə hansı səviyyədə baxırdı? (Çəki: 1)

- a) **mikrosəviyyədə, yəni təsərrüfat və sahə**
- b) makrosəviyyədə, yəni milli təsərrüfat
- c) mikro və makro
- d) mezo-iqtisadiyyat
- e) meqo-iqtisadiyyat

190. Faydalılıq həddinin kəşflərindən yanlış olanı seçin: (Çəki: 1)

- a) fəlsəfi cərəyanların bəhrəsi
- b) marksizmə qarşı qəti etiraz
- c) müstəqil intellektual inkişafı
- d) iqtisadiyyatda baş verən institusional dəyişikliklər
- e) **kapitalist iqtisadi sisteminin islahatına diqqətin artması**

191. Avstriya məktəbinin tədqiqatının predmetinə aid deyil: (Çəki: 1)

- a) istehlak qiymətləndirilməsi
- b) şəxsi istehlak sferasında baş verən insanın nemətə olan münasibəti
- c) **istehsal sferasındakı insanlar arasında olan iqtisadi münasibətlər**
- d) istehlak seçimi
- e) istehlak qiymətləndirilməsi və istehlak seçimi

192. Marşallın qiymət konsepsiyasının komponentlərindən yanlış olanı seçin: (Çəki: 1)

- a) faydalılıq həddi
- b) istehsal xərcləri
- c) tələb və təklif
- d) **əmtə dəyəri**
- e) bunların heç biri

193. Aşağıdakı əsərlərdən hansı B.Baverkə aiddir: (Çəki: 1)
- a) "Sənaye və ticarət"
 - b) "Siyasi iqtisad nəzəriyyəsi"
 - c) **"Kapital və mənfəət"**
 - d) "Təsərrüfat və hüquq"
 - e) "Pul və kredit"
194. V.Pareto tədqiqatında hansı metoda üstünlük vermişdir: (Çəki: 1)
- a) məntiqi metoda
 - b) müqayisəli təhlilə
 - c) səbəb-nəticə əlaqələrinə
 - d) məntiqi və riyazi metoda
 - e) **məntiqi metodun riyazi metodla əvəz olunmasına**
195. Avstriya məktəbinin tədqiqat sferasına aid deyil: (Çəki: 1)
- a) **istehsal sferasındakı insanlar arasında olan iqtisadi münasibətlər**
 - b) şəxsi istehlak sferasındakı baş verən insanların nemətə olan münasibəti
 - c) cəmiyyətdən təcrid olan ayrı-ayrı fərdi təsərrüfatlar
 - d) ayrı-ayrı fərdlərin psixologiyası davranışı
 - e) təsərrüfatların mexaniki məcmusu
196. Aşağıdakı nəzəriyyələrdən hansını Kurno yaratmışdır: (Çəki: 1)
- a) tənzimlənən inhisarlar
 - b) təkmil rəqabət
 - c) inhisarçı rəqabət
 - d) oliqopoliya
 - e) **duopoliya**
197. İstehlakçı davranışı qaydası başqa cür adlanır: (Çəki: 1)
- a) Qiffen paradoksu
 - b) Qossenin birinci qanunu
 - c) **Qossenin ikinci qanunu**
 - d) tələb qanunu
 - e) dəyər qanunu
198. L.Valrasın iqtisad elminə ən böyük töhfəsi nədir: (Çəki: 1)
- a) əmək təklifi nəzəriyyəsidir
 - b) **istehlakçı davranışı nəzəriyyəsidir**
 - c) izafi dəyər nəzəriyyəsidir
 - d) əmək-dəyər nəzəriyyəsidir
 - e) faydalılıq həddi nəzəriyyəsidir
199. Qossenin birinci qanununa görə: (Çəki: 1)
- a) bir fasiləsiz istehlak aktında növbəti nemət vahidinin faydalılığı azalır

- b) təkrar istehlak aktında hər bir nemətin faydalılığı əvvəlki istehlak olunan nemətlərin faydalılığı ilə müqayisədə azalır
- c) faydalılığın azalması ilə nemətlərin istehlakı azalır
- d) bir fasiləsiz istehlak aktında növbəti nemət vahidinin faydalılığı azalır; təkrar istehlak aktında hər bir nemətin faydalılığı əvvəlki istehlak olunan nemətlərin faydalılığı ilə müqayisədə azalır**
- e) heç biri doğru deyil
200. Aşağıdakılardan hansı Qossenin tədqiqat obyektı olmuşdur: (Çəki: 1)
- a) istehlak tələbi**
- b) istehsal xərcləri ilə gəlirlər
- c) elmi-texniki tərəqqi ilə məhsul istehsalı
- d) istehsal məsrəfləri ilə iqtisadi artım
- e) istehsal tələbi
201. İqtisadi-riyazi faydalılıq nəzəriyyəsinin ilk variantını kim yaratmışdır? (Çəki: 1)
- a) Kurno
- b) Qossen**
- c) A.Marşall
- d) F.List
- e) A.Piqu
202. Faydalılıq həddi nəzəriyyələri hansı konsepsiyaların nəzəri əsası olmuşdur: (Çəki: 1)
- a) iqtisadi artımı
- b) iqtisadi rifah
- c) müxtəlif riyazi modellər
- d) ekonomik modellər
- e) bunların hamısı**
203. Həddi təhlil metodunun əsl banisi kimdir: (Çəki: 1)
- a) S. Cevons
- b) S.Tyunen**
- c) L. Valras
- d) Kommons
- e) V. Pareto
204. Valras modeli nəyi ifadə edir: (Çəki: 1)
- a) istehlakçının gəlirləri ilə aldığı əmtəələrin miqdarı arasındakı asılılığı
- b) istehlakçının pul gəliri ilə aldığı əmtəələrin keyfiyyəti arasındakı asılılığı
- c) məhsuldar xidmətlər və istehlak mallarının qarşılıqlı fəaliyyət sistemini**
- d) y nemətinin x neməti ilə əvəz olunmasının son hədd normasını
- e) fərqsizlik əyrilərinin məcmusu
205. Xarici amillər nəzəriyyəsinin müəllifi kimdir? (Çəki: 1)
- a) D.Rikardo
- b) K.Marks

- c) **U.S.Cevons**
d) F.List
e) A.Piqu
206. C.Klarkın tədqiqatının metodoloji yeniliyi nədədir: (Çəki: 1)
- a) marjinalist prinsipləri iqtisad elminin qanunlarına çevirməsi
b) kapitalizmdə istismarın olmadığını və kapitalist gəlirlərinin ədalətliyini sübut etməyə çalışması
c) **statika və dinamika haqqında müddəaları birləşdirən iqtisad elminin bölmələri haqqında təlimi**
d) marjinalist prinsipləri istehsal istehlakı sferasına aid etməsi
e) ictimai sərvətin bölgü problemlərini iqtisad elminin əsas problemi hesab etməsi
207. Üstünlüyü xarakterizə etmək üçün Pareto istifadə etmişdir: (Çəki: 1)
- a) Valrasın həddi məhsuldarlıq sxemindən
b) **F.Edcuort tərəfindən təklif olunmuş “ehtinasızlıq əyrisi” ideyasından**
c) Cevonsonun əmək təklifi nəzəriyyəsi
d) Kurnonun xalis məhsul nəzəriyyəsi
e) bunların heç biri
208. Kurnonun tələb qanununun mahiyyətini ifadə edir: (Çəki: 1)
- a) qiymətin istənilən dəyişməsi tələbin dəyişməsinə səbəb olmur
b) qiymətin azacıq dəyişməsi tələbin dəyişməsinə səbəb olmur
c) **qiymətin azacıq dəyişməsi tələbin dəyişməsinə səbəb olur**
d) qiymətin dəyişməsi tələbin dəyişməsinə təsir etmir
e) bunların hamısı
209. İstehsal xərcləri qanunu aşağıdakı iqtisadçılardan kimə məxsusdur: (Çəki: 1)
- a) C.Xiksə
b) P.Samuelsona
c) **F.Vizerə**
d) C.Klarka
e) A.Marşala
210. Avstriya məktəbinin metodoloji əsasını nə təşkil edir: (Çəki: 1)
- a) onlar siyasi iqtisadı subyektiv-psixoloji əsasda qurmağa çalışırdılar
b) qiymətin maksimum həddini satıcıların subyektiv qiymətləndirilməsi. Minimum həddini isə alıcıların subyektiv qiymətləndirilməsi
c) passiv dövlət tənziimi ilə əlaqədar tədbirlərin həyata keçirilməsi tərəfdarıydılar
d) **liberal yönümlü klassiklərin faydalılıq haqqında baxışları**
e) maddi amillərlə yanaşı mənəvi, əxlaqi, hüquqi və digər amilləri də iqtisadiyyatın hərəkətverici qüvvəsi hesab etmələri
211. Aşağıdakı fikirlərdən S.Qosseyə aid olanını seçin: (Çəki: 1)
- a) O, iqtisad elmini zövq və istirabı hesablama kimi şərh edir
b) O, faydalılığın azalması qanununu iqtisad elminin qanunu adlandırır

- c) O, faydalılıq həddinin azalması qanununu fizioloji prinsiplərlə əsaslandırır
d) O, faydalılıq həddi nəzəriyyəsinə əsasən mübadilə bərabərliyi nəzəriyyəsinə yarıdır
e) **O, faydaların mübadiləsinə faydalılığın artım mənbəyi kimi baxmışdır**
212. C.M.Keynsin əsas psixoloji qanununa görə: (Çəki: 1)
- a) məcmu real gəlirin artması ilə istehsal artır
b) **məcmu real gəlirin artması ilə istehlak artır**
c) məcmu real gəlirin azalması ilə istehsal azalır
d) məcmu real gəlirin azalması ilə istehlak azalır
e) bunların hamısı doğrudur
213. C.Keynsin tədqiqat sferasına aid deyil : (Çəki: 1)
- a) milli gəlir
b) əmanətlərin yığılımı
c) investisiyaların həcmi
d) istehlak və gəlirlərin səviyyəsi
e) **işsizliyin təbii norması anlayışının irəli sürülməsi**
214. C. Keynsin makroiqtisadi tənzimləmə nəzəriyyəsinin əsasını nə təşkil edir? (Çəki: 1)
- a) **natamam reallaşmanın səbəbinin aydınlaşdırılması**
b) səmərəli təklif
c) vergi dərəcələrinin artırılması
d) gəlirlərin artırılması
e) ÜDM-un artırılması
215. Amerikada Keyns nəzəriyyəsinin davamçılarına aiddir: (Çəki: 1)
- a) **E.Xansen, C.Klark, S.Xarris**
b) Kobb Duqlas, Harrod-Domar, Solou
c) Tinberqen, Kaletski, N.Kaldor
d) C.Tobin, R.Lukas, N.Kaldor
e) C.Stiqlis, C.Robinson, R.Xarrod
216. Neokeynsçiliyin əsas nümayəndələri arasında dövrü olanı seçin: (Çəki: 1)
- a) C.Hanson
b) R.Xarrod
c) P.Samuelson
d) Domar
e) **Bunların hamısı**
217. Keyns nəzəriyyəsinə aid deyil: (Çəki: 1)
- a) əsas problem reallaşmalıdır
b) təklif tələb yaratmır
c) tələb təklif yaradır
d) faktiki tələb potensial tələbdən azdır

e) **təklif tələb yaradır**

218. Keyns qeyd edirdi ki, (Çəki: 1)

- a) işsizliyin təbii norması əmək bazarının real təbii şəraitinə uyğun işsizlik səviyyəsidir
- b) faiz sırf psixoloji fenomendən irəli gəlir**
- c) hazır məhsulların qiymətləri onların istehsalına çəkilən məsrəflərə bərabərdir
- d) iqtisadi inkişafın mütləq əsasları xüsusi mülkiyyət və azad mübadilədir
- e) tələbin dövlət tərəfindən tənzimlənməsi bazar qüvvələrini pozur

219. Aşağıdakı əsərlərdən biri C.Keynsə aid deyil: (Çəki: 1)

- a) “Pul islahatı haqqında traktat”
- b) “Azad sahibkarlığın sonu”
- c) “Pul haqqında traktat”
- d) “ Pul, kredit və ticarət”**
- e) “Məşğulluğun, faizin və pulun ümumi nəzəriyyəsi”

220. C.Keyns multiplikator nəzəriyyəsində hansı amillərə əsaslanır? (Çəki: 1)

- a) sosioloji amillərə
- b) psixoloji amillərə**
- c) institusional amillərə
- d) sosioloji və psixoloji amillərə
- e) sosioloji və institusional amillərə

221. C.M.Keyns səmərəli tələbi stimullaşdırmaq üçün nə təklif edirdi: (Çəki: 1)

- a) dövlət xərclərini azaltmağı
- b) kredit faizini azaltmağı**
- c) investisiyanı azaltmağı
- d) yenidən bölgünü azaltmağı
- e) bunların hamısı doğrudur

222. C. Keynsin multiplikator nəzəriyyəsi hansı əlaqəni nəzərdə tutmuşdur? (Çəki: 1)

- a) investisiyanın artımı ilə milli gəlirin artımı**
- b) milli gəlirlə həyat səviyyəsi arasında
- c) ümumi daxili məhsulun artımı ilə milli gəlirin
- d) yığımla istehlak arasında
- e) istehsalla istehlak arasında

223. Investisiyanın artımı ilə məşğulluq və gəlir arasındakı nisbəti əks etdirir: (Çəki: 1)

- a) akselerator
- b) qiymət indeksi
- c) həyat səviyyəsi göstəricisi
- d) multiplikator**
- e) həyat səviyyəsi indeksi

224. İnvestisiyanın artımı ilə məşğulluq və gəlir arasındakı nisbəti əsk etdirir: (Çəki: 1)
- a) koeffiçient
 - b) akselerator
 - c) multiplikator**
 - d) funksiya
 - e) asılılıq
225. Domar və Xarrodun iqtisadiyyatının keynsiçi modelində əsas diqqət nəyə yönəlir:
- a) kapital qoyuluşu ilə texniki tərəqqinin səviyyəsinə**
 - b) dövlət xərclərinin maksimum ixtisar olumasına
 - c) dövlət gəlirlərinin artırılmasına
 - d) vergilərin azaldılmasına
 - e) inflyasiyanın şərtlərinin müəyyənələşməsinə
226. İqtisadi artım nəzəriyyələrinə aiddir: (Çəki: 1)
- a) Neoklassik nəzəriyyə
 - b) Keynsçi nəzəriyyə
 - c) Neokeynsçi nəzəriyyə
 - d) Postkeynsçi nəzəriyyə
 - e) Bunların hamısı**
227. Akselerator prinsipini iqtisadiyyata gətirən iqtisadçı kimdir: (Çəki: 1)
- a) E.Domar, R.Xarrod
 - b) C.Keyns, L.Valras
 - c) C.Robinson, V.Tinbergen**
 - d) P.Samuelson, C.Hanson
 - e) A.Smit, D.Rikardo
228. E.Domar və R.Xarrodun iqtisadi artım modelinin əsasını nə təşkil edir: (Çəki: 1)
- a) milli gəlirin tarazlığının yaradılması şərtləri
 - b) milli gəlirin tarazlı və ya sabit artım sürətini təmin edən şərtlərin məcmusu**
 - c) büdcə tənzimlənməsi ideyasını pul-kredit siyasəti ilə birləşdirən makroiqtisadi siyasət konsepsiyasını işləyib hazırlanması
 - d) dövlət xərclərinin kəşirli maliyyələşdirilməsi nəzəriyyəsinin hazırlanması
 - e) məcmu psixoloji amillər
229. Postkeynsçilərin əsas müddəası hansıdır: (Çəki: 1)
- a) milli gəlirin bölgüsü onun artımına təsir etmir
 - b) milli gəlirin bölgüsü onun artımına təsir edir**
 - c) gəlirlərin bölgüsündə bərabərsizlik aradan qaldırılmalıdır
 - d) əhalinin istehlak tələbi yüksəldilməlidir
 - e) maarif, səhiyyə, sosial sığortanın inkişafına xərclər artırılmalıdır
230. İqtisadiyyatın dövlət tənzimlənməsinin nəzəri-konseptual əsasları: (Çəki: 1)
- a) klassik, monetar, keyns konsepsiyaları

- b) klassik, neoklassik və marjinal konsepsiyalar
c) **neoklassik, keynsçi və monetar konsepsiyalar**
d) marjinal, keynsçi və neokeynsçi konsepsiyalar
e) marjinal, klassik və keynsçi konsepsiyalar
231. Neo Keynsçilik nəzəriyyəsində əsas istiqamətlərdən biri: (Çəki: 1)
- a) İqtisadi tsikl sahəsində tədqiqatın aparılmasıdır;
b) **Dolayı şəkildə, sistematik, birbaşa kapitalist iqtisadiyyatına dövlət təsirini müdafiə edilməsidir;**
c) İqtisadi artım sahəsində tədqiqatın aparılmasıdır;
d) Keynsin səmərəli tələb nəzəriyyəsinin Rikardonun dəyər nəzəriyyəsi ilə birləşdirilməsi ideyasından ibarətdir;
e) Bunların hamısı doğrudur.
232. Ümumi iqtisadi modellərdən yanlış olanını göstərin: (Çəki: 1)
- a) K.Marksın kapitalist ictimai təkrar istehsal modeli
b) C.M.Keynsin qısamüddətli iqtisadi müvazinət modeli
c) C.Neymanın institusional müvazinət modeli
d) Kaletskinin iqtisadi artım modeli
e) **Bunların hamısı doğrudur**
233. Solou modelinin mahiyyəti nədir: (Çəki: 1)
- a) iqtisadi artım milli gəlirin bölgüsündən asılıdır
b) **iqtisadi artım texniki tərəqqi və iqtisadi resurslardan səmərəli istifadənin nəticəsidir**
c) investisiyalar və gəlirin artım sürəti arasında əlaqəni əks etdirir
d) kapital və əmək məsrəfləri ilə əlaqəni əks etdirir
e) bunların heç biri
234. C.Keyns modelinin əsasını nə təşkil edir: (Çəki: 1)
- a) **milli gəlirin müvazinətinin formalaşması şəraiti**
b) milli gəlirin tarazlı və ya sabit artım sürətini təmin edən şərtlərin məcmusu
c) büdcə tənzimlənməsi ideyasını pul-kredit siyasəti ilə birləşdirən makroiqtisadi siyasət konsepsiyasını işləyib hazırlanması
d) dövlət xərclərinin kəsirli maliyyələşdirilməsi nəzəriyyəsinin hazırlanması
e) məcmu psixoloji amillər
235. Postkeynsçi iqtisadçılara aiddir: (Çəki: 1)
- a) A.Eyxner
b) C.Robinson
c) N.Kaldor
d) P.Sraff
e) **Bunların hamısı**
236. Neoliberalaların əsas fikirləri nədən ibarət idi? (Çəki: 1)

- a) dövlət sifarişlərinin artırılması
 - b) az rentabelli iqtisadiyyat sahələrinin dövlət tərəfindən investisiyalaşdırılması
 - c) xarici investisiyaların artırılması
 - d) iqtisadiyyatın liberallaşdırılması, azad qiymətəmələgəlmə və xüsusi mülkiyyət**
 - e) istehsal xərclərinin azaldılması
237. M.Fridmen iqtisadiyyatın tənzimlənməsində hansı amilə üstünlük vermişdir? (Çəki: 1)
- a) xarici iqtisadi
 - b) büdcə-vergiyə
 - c) pul-kreditə**
 - d) sosial siyasətə
 - e) qiymət siyasətinə
238. Neoliberalizmin ənənəvi liberalizmdən əsas fərqli tərəfi hansıdır: (Çəki: 1)
- a) kapitalist iqtisadiyyatının planlaşdırılması
 - b) kapitalist iqtisadiyyatı üzərində dövlət nəzarətinin həyata keçirilməsi
 - c) kapitalist istehsalı üzərində sosial nəzarət ideyasının həyata keçirilməsi
 - d) kapitalist iqtisadiyyatına dövlətin fəal müdaxiləsi**
 - e) bunların hamısı
239. Monetarizmin pul qanunu nədir? (Çəki: 1)
- a) pul təklifinin artımının orta illik sürətinin, pula tələbin artımına bərabər olmasıdır**
 - b) pula tələbin artımının orta illik sürətinin pula təklifin artımına bərabər olmasıdır
 - c) pul kütləsinə, pul emissiyasına dövlət nəzarətidir
 - d) pul kütləsinin tənzimlənməsinə yönəldilmiş kredit-pul siyasətidir
 - e) pul kütləsinin tənzimlənməsinə yönəldilmiş büdcə-vergi siyasətidir
240. Neoliberalizm təlimi iqtisadiyyatın hansı sahəsinin tənzimlənməsini nəzərdə tutur?
- a) pul-kredit
 - b) büdcə-vergi
 - c) sosial sahə**
 - d) xarici ticarət
 - e) bütövlükdə iqtisadiyyatı
241. Hansı elmi istiqamət dövlətin iqtisadiyyata müdaxiləsinin məhdudluğunu müdafiə edir?
- a) keynsçi
 - b) neoliberal**
 - c) marjinal
 - d) sosial-institusional
 - e) marksizm

242. Monetarist konsepsiyaya əsasən iqtisadiyyatın dövlət tənzimlənməsində nəzərdə tutulur:
- a) antitsiklik tənzimlənmə
 - b) məşğulluğun səviyyəsinin artırılması
 - c) dövlətin sosial təminatının rədd edilməsi**
 - d) xarici iqtisadi əlaqələrin həvəsləndirilməsi
 - e) səmərəli tələbin həvəsləndirilməsi
243. Monetaristlərin əsas tədqiqat obyektlərindən biri: (Çəki: 1)
- a) dövriyyə kapitalına investisiyalar nəzəriyyəsi
 - b) əsas kapitala investisiyalar nəzəriyyəsi
 - c) ifrat yığım nəzəriyyəsi
 - d) xarici amillər nəzəriyyəsi
 - e) Tsikl və böhranlar problemi**
244. Frayburq məktəbinin nümayəndələri hansıdır: (Çəki: 1)
- a) L.Erxard
 - b) A.Rustov
 - c) V.Repke
 - d) V.Oyken
 - e) Bunların hamısı**
245. Çikaqo məktəbinin nümayəndələri necə adlanırdı: (Çəki: 1)
- a) ortodoksallar
 - b) postkeynsçilər
 - c) ordoliberalallar
 - d) monetaristlər**
 - e) marjinalistlər
246. M.Fridmen işsizliyin təbii normasını azaltmaq yollarını necə görürdü: (Çəki: 1)
- a) makroiqtisadi tənzimləmə yolu ilə
 - b) instusional dəyişiklər yolu ilə yolu ilə**
 - c) uzunmüddətli pul tənzimləməsi ilə
 - d) qısamüddətli pul tənzimlənməsi ilə
 - e) həmkarlar ittifaqının müdaxiləsi ilə
247. Neoliberalizmin Keynsçilikdən fərqli tərəfini müəyyənləşdirin: (Çəki: 1)
- a) təkrar istehsal prosesinin tənzimlənməsi
 - b) mənfəət və rəqabət mexanizminin instusional əsasının tənzimlənməsi**
 - c) mükəmməl və qeyri-mükəmməl bazarların tənzimlənməsi
 - d) marjinalizmin nəzəri üsul kimi istifadə olunması
 - e) keyfiyyət və instusional problemlərin vacib hesab olunması
248. Monetarizm nəzəriyyəsində mərkəzi yeri hansı problem tutur: (Çəki: 1)
- a) məşğulluq

- b) işsizlik
 - c) inflyasiya
 - d) məşğulluq və işsizlik
 - e) **işsizlik və inflyasiya**
249. M.Fridmen hesab edir ki: (Çəki: 1)
- a) bazar sisteminə dövlət müdaxiləsi uzunmüddətli dövrdə müsbət nəticə verə bilər
(1) bazar sisteminə dövlət müdaxiləsi qısamüddətli dövrdə müsbət nəticə verə bilər
 - b) uzunmüddətli pul siyasətindən qısamüddətli pul tənzimlənməsinə keçmək məqsədəuyğundur
 - c) qısamüddətli pul tənzimlənməsi mütləqdir
 - d) dövlət tənzimlənməsi pul kütləsinə, pul emissiyasına nəzarətlə məhdudlaşmır
250. Monetarizm cərəyanı iqtisadi nəzəriyyənin hansı istiqamətinə aiddir: (Çəki: 1)
- a) keynsçilik
 - b) neoklassik**
 - c) institusional-sosioloji
 - d) marksizm
 - e) heç biri doğru deyil
251. Monetarizm özündə hansı nəzəriyyələri birləşdirir: (Çəki: 1)
- a) təklif
 - b) səmərəli tələb
 - c) səmərəli gözləmə
 - d) təklif, səmərəli tələb
 - e) təklif, səmərəli gözləmə**
252. Neoliberalizm Fransada hansı adda yayılmışdır: (Çəki: 1)
- a) neoklassik sintez
 - b) monetarizm
 - c) neoindividualizm
 - d) neoliberal dirijizm**
 - e) neoliberalizm
253. Monetarizm nədir? (Çəki: 1)
- a) kapitalizm və sosializm arasında cəmiyyətin inkişafının üçüncü yoludur
 - b) faydalılıq həddi və məhsuldarlıq həddi nəzəriyyələrindən ibarətdir
 - c) iqtisadi liberalizm ənənələrini davam etdirən baxışlar sistemidir
 - d) təkrar istehsalın spesifik konsepsiyasıdır**
 - e) səmərəli tələbi müəyyən edən xərclər və gəlirlər nisbətini tənzimlənməsidir
254. Monetarizm konsepsiyası nəyə əsaslanır: (Çəki: 1)
- a) neoklassik sintez nəzəriyyəsinə və real iqtisadiyyata
 - b) neoklassik sintez nəzəriyyəsinə və dirjinizmə
 - c) real iqtisadiyyata və pul tədavülü sferası bölgüsünə**

- d) marjinalist nəzəriyyəyə və dirjinizmə
e) neoklassik sintez nəzəriyyəsinə və pul tədavülü sferası bölgüsünə
255. Fransa neoliberalistlərinin fərqli xüsusiyyəti ondan ibarətdir ki, (Çəki: 1)
- a) Qiymət azadlığı və sabit pul tədavülü
b) İnhisarsız rəqabət
c) Xüsusi mülkiyyətin sarsılmazlığı
d) Keyns nəzəriyyəsi qəbul etməmələri
e) İnhisar və rəqabətin tənzimlənməməsi
256. Aşağıdakı fikirlərdən hansı F.Xayekə məxsusdur: (Çəki: 1)
- a) makro və mikro iqtisadi təhlilin əlaqələndirilməsi**
b) tədavülə lazım olan pulun miqdarının həmin anda konkret statistik materiallar əsasında hesablanması ideyası
c) sosial bazar təsərrüfatı modelinin yaradılması
d) iqtisadiyyatın liberallaşdırılması
e) faydalılıq həddi nəzəriyyəsinin müəyyən edilməsi
257. Neoliberalaların nəzəriyyəsi hansı ideyaların sintezidir: (Çəki: 1)
- a) neoklassiklərin və institusionalizmin
b) ənənəvi liberalizm və dirjinizmin
c) yeni tarixi məktəbin, neoklassiklərin və ənənəvi liberalizmin
d) köhnə tarixi məktəbin, neoklassiklərin və ordodoksal keynsçiliyin
e) klassik məktəbin, ənənəvi liberalizmin və institusionalizmin
258. Frayburq məktəbinin sosial-iqtisadi konsepsiyasının əsasını nə təşkil edirdi: (Çəki: 1)
- a) mərkəzdən idarə olunan təsərrüfat
b) bazar təsərrüfatı
c) dövlətin məhdud iqtisadi rolu
d) mərkəzdən idarə olunan və bazar təsərrüfatı
e) hamısı
259. Harrod-Domar göstərmişlərdir ki, iqtisadi artımın həlledici amili: (Çəki: 1)
- a) investisiya və gəlirin artım sürəti**
b) iş qüvvəsi və istehsal vasitələri
c) gəlirin artım sürəti və texniki tərəqqi
d) texniki tərəqqi və istehsal vasitələri
e) investisiya və iş qüvvəsi
260. Səmərəli gözləmə anlayışını ilk dəfə iqtisadi ədəbiyyata kim gətirmişdir: (Çəki: 1)
- a) C.Mut**
b) Q. Feldman
c) S.Kuznets
d) U.Şumpeter

- e) P.Salou
261. Aşağıdakı iqtisadçılar arasında London məktəbinin liderlərini müəyyən edin: (Çəki: 1)
- a) M.Fridmen,P.Samuelson
 - b) A.Marşall,K.Menger
 - c) K.Marks,F.Engels
 - d) V.Oyken, A.Rustov
 - e) **F.Xayek, L.Robbins**
262. Monetaristlərə görə dövlətin makroiqtisadi siyasətinin məqsədlərinə aid deyil: (Çəki: 1)
- a) **məşğulluq**
(1) işsizlik
 - b) inflyasiya
 - c) iqtisadi artım
 - d) bunların hamısı
263. Neoliberalların hansı nümayəndələri pul kütləsinin hərəkəti prinsiplərini müəyyən etmişlər:
- (1) L.Mizes və F.Xayek
 - b) **M.Fridmen və A.Şvars**
 - c) V.Oyken və A.Ryustov
 - d) L.Erxard və V.Repke
 - e) Ryueff və M.Alle
264. İnstitusional istiqamətin iqtisadi təhlilinin predmetini nə təşkil edirdi? (Çəki: 1)
- a) istehsal dairəsi
 - b) istehsal və tədavül dairəsi
 - c) tədavül dairəsi
 - d) mikroiqtisadiyyat
 - e) **iqtisadi və qeyri-iqtisadi amillər**
265. C.Kommonsə görə dəyər nəyə əsasən formalaşır? (Çəki: 1)
- a) **«Kollektiv institutların» hüquqi razılığı**
 - b) əmək məsrəfləri
 - c) tələb və təklifin nisbəti
 - d) qiymət amilləri
 - e) dəyərlilik
266. Y.Şumpeter iqtisadi artımda hansı amilə daha çox üstünlük vermişdir? (Çəki: 1)
- a) **investisiyaya**
 - b) əmək məsrəflərinə
 - c) kapitala
 - d) torpağa
 - e) iqtisadi ehtiyatların səmərəli bölgüsünə
267. İnstitusionalizm nəyi öyrənir: (Çəki: 1)

- a) təsərrüfat subyektlərinin fərdi fəaliyyətini
 - b) iqtisadi fikrin sosial-tarixi istiqamətinin əsas metodoloji müddəalarını
 - c) empirik tədqiqatı, statistik və tarixi informasiyaların yığılmasını
 - d) millətin məhsuldar qüvvələrinin inkişafı üçün əlverişli şəraitin yaradılmasını
 - e) **dövlətin, iri korporasiyaların, həmkarlar təşkilatının, inhisarların fəaliyyətini**
268. İnstitut anlayışı necə şərh edilir: (Çəki: 1)
- a) sabit təfəkkür tərzini kimi
 - b) hüquq normaları kimi
 - c) həmkarlar təşkilatı kimi
 - d) rəqabət, inhisar və vergi kimi
 - e) **bunların hamısı**
269. U. K. Mitçelin ilk dəfə irəli sürdüyü təlim hansıdır: (Çəki: 1)
- a) son faydalılıq nəzəriyyəsi
 - b) böhransız tsikl konsepsiyası
 - c) **kapitalist planlaşmasının zəruriliyi**
 - d) əhali məskunluğu nəzəriyyəsi
 - e) müvazinətlik nəzəriyyəsi
270. İnstitusionalizmin tədqiqat obyektinə aiddir: (Çəki: 1)
- a) **iqtisadi və sosial proseslərin qarşılıqlı asılılıqlarını öyrənmələri**
 - b) sosializmlə konvergeniya vasitəsi ilə kapitalizmin transformasiyası
 - c) iqtisadi tarazlıq şəraitində tələb və təklifin təhlili
 - d) iqtisadiyyat üzərində “sosial nəzarət” və sosializmlə konvergeniya vasitəsi ilə kapitalizmin transformasiyası
 - e) iqtisadiyyat üzərində “sosial nəzarət” və iqtisadi tarazlıq şəraitində tələb və təklifin təhlili
271. “Rifah dövləti” kimin konsepsiyası əsasında yaranmışdır: (Çəki: 1)
- a) V. Oyken
 - b) O. Filippis
 - c) M. Fridman
 - d) C. Keyns
 - e) **C.Kommons**
272. U.K.Mitçelin iqtisadi təlimi hansı nəzəriyyənin əsasında dayanırdı? (Çəki: 1)
- a) son faydalılıq nəzəriyyəsi
 - b) **böhransız tsikl konsepsiyası**
 - c) Ç.Darvinin təbiətin təkamülü nəzəriyyəsi
 - d) əhali məskunluğu nəzəriyyəsi
 - e) müvazinətlik nəzəriyyəsi

273. P.Samuelson “Neoklassik sintez” nəzəriyyəsinə hansı məktəbin və hansı iqtisadçının ideyalarını daxil etmişdi: (Çəki: 1)
- a) Veblen (institusionalizm)
 - b) Kommons (institusionalizm)
 - c) U.Mitçell (institusionalizm)
 - d) C.Helbreyt(institusionalizm)**
 - e) M.Fridmen (neoliberalizm)
274. Uyğunluq pozulmuşdur: (Çəki: 1)
- a) Veblen –sosial psixoloji
 - b) C.Kommons- empirik və ya konyuktur – statistik**
 - c) C.Mut –səmərəli gözləmə
 - d) P.Samuelson- neoklassik sintez
 - e) U.Mitçell- empirik və konyuktur –statistik
275. İnstitusionalizm iqtisadi nəzəriyyənin predmetinə daxil edir: (Çəki: 1)
- a) təsərrüfat subyektlərinin fərdi fəaliyyətini
 - b) iqtisadi fikrin sosial-tarixi istiqamətinin əsas metodoloji müddəalarını
 - c) empirik tədqiqatı, statistik və tarixi informasiyaların yığımını
 - d) millətin məhsuldar qüvvələrinin inkişafı üçün əlverişli şəraitin yaradılmasını
 - e) insan davranışını, siyasi və digər texniki-iqtisadi amilləri**
276. İnstitusionalistlər üçün ümumi olan prinsip hansıdır: (Çəki: 1)
- a) kapitalist iqtisadiyyatı üzərində sosial nəzarət
 - b) təbii resursların səmərəli istifadəsini, istehsalın səmərəli təşkilini və ədalətli bölgünü həyata keçirmək
 - c) instusional psixologiyanın təkamülünü təhlil etmək**
 - d) kapitalist iqtisadiyyatının proqnozlaşdırmasını həyata keçirmək
 - e) bütün sosial təbəqələrdən, əks mənafeləri bərişdirmağı bacaran nüfuzlu dövlət yaratmaq
277. A.Puquya görə rifah halı hansı komponentdən ibarətdir: (Çəki: 1)
- a) ictimai və fərdi rifah
 - b) iqtisadi və qeyri-iqtisadi rifah**
 - c) qarışıq iqtisadiyyat
 - d) rifah və həzz
 - e) rifah və ictimai faydalılıq
278. Aşağıdakı əsərlərdən hansı U.Mitçelə məxsusdur: (Çəki: 1)
- a) “İqtisadi inkişaf nəzəriyyəsi”
 - b) “Mənafelərin ahəgdarlığı”
 - c) “Sərvətin bölüşdürülməsi”
 - d) “İqtisadi nəzəriyyənin tipləri haqqında mühazirə”**
 - e) “İqtisadi rifah nəzəriyyəsi”

279. İnstitutsional-sosioloji cərəyanının xarakterik xüsusiyyətlərini müəyyən edin: (Çəki: 1)
- a) texniki determinizmin güclənməsi
 - b) sosial problemlərə diqqət verilməsi
 - c) sosial problemlərin həlli üzrə praktiki tədbirlərin təklif olunması
 - d) kapitalist iqtisadiyyatı üzərində sosial nəzarətin həyata keçirilməsi
 - e) **bunların hamısı**
280. Texnokratik nəzəriyyələrə aid olanı seçin: (Çəki: 1)
- a) kütləvi istehlak cəmiyyəti
 - b) informasiya cəmiyyəti
 - c) texniki cəmiyyət
 - d) postsənaye cəmiyyəti
 - e) **bunların hamısı**
281. İnstitutsionalizm məktəbinin mühüm istiqamətlərindən biri (Çəki: 1)
- a) Kəşifən tələb nəzəriyyəsi
 - b) **İqtisadi bərabərlik və iqtisadi tarazlıq nəzəriyyəsi**
 - c) Əmtənin həyat dövrləri nəzəriyyəsi
 - d) Ölkənin rəqabət üstünlükləri nəzəriyyəsi
 - e) Spesifik istehsal amilləri nəzəriyyəsi
282. Ümumi rifah funksiyası kim tərəfindən işlənmişdir: (Çəki: 1)
- a) M.Fridman
 - b) V.Pareto
 - c) L.Valras
 - d) **P.Samuelson**
 - e) D.Xiks
283. "Neoklassik sintez" nəzəriyyəsi nədir: (Çəki: 1)
- a) investisiya artımının gəlir artımına olan nisbətidir
 - b) səmərəli tələbin ən mühüm tərkib hissəsi olan kapital qoyuluşudur
 - c) iqtisadi liberalizm ənənələrini davam etdirən baxışlar sistemidir
 - d) **Keyns nəzəriyyəsinin "natamam işsizlik şəraitində müvazinət" nəzəriyyəsi kimi şərhidir**
 - e) iqtisadi artım probleminin əsaslı surətdə öyrənilməsidir
284. Neoklassik sintez nəzəriyyəsi hansı nəzəriyyələrin sintezidir? (Çəki: 1)
- a) **keyns və neoklassik iqtisadi artım**
 - b) neoliberalizm və neokeynsçilik
 - c) monetarizm və keynsçi səmərəli tələb
 - d) neoliberalizm və monetarizm
 - e) neoklassik və neoliberalizm
285. «Səmərəli gözləmə» nəzəriyyəsi hansı iqtisadi siyasəti nəzərdə tutur? (Çəki: 1)
- a) makro və mikro iqtisadi əlaqələndirməni

- b) iqtisadi siyasətin nəticəsinin dəyişməsinə
 - c) gözləmənin mümkün təsirini
 - d) dövlətin iqtisadiyyata məhdud müdaxiləsini
 - e) **Bunların hamısı**
286. Aşağıdakı nəzəriyyələrdən hansıda mikroiqtisadi problemlərin araşdırılmasından istifadə olunur:
- a) istehsal amillərinin nisbəti
 - b) istehsal amillərinin qiymətlərinin bərabərləşməsi
 - c) istehsal amilləri nəzəriyyəsi
 - d) mütləq üstünlüklər nəzəriyyəsi
 - e) **bunların heç biri**
287. R.Vernan tərəfindən irəli sürülmüş nəzəriyyə necə adlanır? (Çəki: 1)
- a) mütləq üstünlüklər
 - b) müqayisəli üstünlüklər
 - c) **məhsulun həyat dövrü**
 - d) beynəlxalq rəqabət gücü
 - e) texnoloji üstünlüklər
288. Kapitalizmin transformasiya nəzəriyyəsinə aid deyil: (Çəki: 1)
- a) xalq kapitalizmi
 - b) kollektiv kapitalizm
 - c) qarışıq iqtisadiyyat
 - d) rifah dövləti
 - e) **mübadilə iqtisadiyyatı**
289. Təklif nəzəriyyəsinin nümayəndələrinin qəbul etmədiyi fikir: (Çəki: 1)
- a) vergilərin azaldılması
 - b) təklifin stimullaşdırılması
 - c) büdcənin sağlamlaşdırılması
 - d) sosial proqramların döndürülməsi
 - e) **büdcə kəsirini**
290. Uyğunluq pozulmuşdur: (Çəki: 1)
- a) müqayisəli üstünlük- D.Rikardo
 - b) mütləq üstünlük –A.Smit
 - c) istehsal amilləri nisbəti- Hekşer və Olin
 - d) ölkələrin rəqabət üstünlükləri – S.Linder
 - e) ölkələrin rəqabət üstünlükləri- M.Porter
291. Dövrü olanı seçin: (Çəki: 1)
- a) **R.Vernan- məhsulun həyat dövrü**
 - b) Hekşer, Olin- İstehsal amilləri nəzəriyyəsi
 - c) M.Porter- istehsal amilləri nisbəti
 - d) P.Samuelson- kəşifən tələb nəzəriyyəsi

- e) R.Vernan- ölkələrin rəqabət üstünlükləri
292. İqtisadi tarazlıq nəzəriyyəsinin əsasını nə təşkil edir: (Çəki: 1)
- a) son faydalılıq, tələb-təklif və qarışıq iqtisadiyyat
 - b) tələb-təklif, qarışıq iqtisadiyyat və son məhsuldarlıq
 - c) son faydalılıq, tələb-təklif və son məhsuldarlıq**
 - d) qarışıq iqtisadiyyat, son məhsuldarlıq və mübadilə iqtisadiyyatı
 - e) mübadilə iqtisadiyyatı, son faydalılıq və qarışıq iqtisadiyyat
293. Təklif nəzəriyyəsində son dərəcə mühüm yer tutur: (Çəki: 1)
- a) Spesifik istehsal amilləri nəzəriyyəsi
 - b) Əmtənin həyat dövrü nəzəriyyəsi
 - c) Mütləq üstünlüklər nəzəriyyəsi
 - d) Laffer səmərəsi**
 - e) Fillirs əyrisi
294. Dövrü olanı seçin: (Çəki: 1)
- a) Neoklassik sintez- Roland Cons
 - b) Müqayisəli üstünlük- Adam Smit
 - c) Mütləq üstünlük- David Rikardo
 - d) Mənafeələrin ahəngdarlığı- J.Şumpeter
 - e) Ölkələrin rəqabət üstünlükləri- M.Porter**
295. Aşağıdakılardan hansı beynəlxalq ticarət nəzəriyyələrinə aid deyildir? (Çəki: 1)
- a) mütləq üstünlüklər nəzəriyyəsi
 - b) müqayisəli xərclər
 - c) istehsal amillərinin
 - d) istehsal amilləri nisbəti
 - e) optimallıq nəzəriyyəsi**
296. Rəqabətli bazar həmişə səmərəli bölgünü təmin edir, hər hansı rəqabətli müvazinət isə Pareto-səmərəlidir. Bu: (Çəki: 1)
- a) rifahın birinci teoremidir**
 - b) rifahın ikinci teoremidir
 - c) ümumi tarazlıq şəraitidir
 - d) səmərəlilik meyarıdır
 - e) qismən tarazlıq şəraitidir
297. «Səmərəli gözləmə» nəzəriyyəsi hansı iqtisadi siyasəti nəzərdə tutmur? (Çəki: 1)
- a) makro və mikro iqtisadi əlaqələndirməni
 - b) iqtisadi siyasətin nəticəsinin dəyişməsini
 - c) gözləmənin mümkün təsirini
 - d) dövlətin iqtisadiyyata məhdud müdaxiləsini
 - e) məşğulluğun tənzimlənməsini**

298. Xiks və Keyns tərəfindən işlənmiş məcmuu-tələb və məcmu təklif asılılıq modeli:
- a) IS-LM modeli
 - b) AD-AS modeli**
 - c) «ford mustanq» modeli
 - d) «gəlirlər-xərclər» modeli
 - e) «məcmu tələb-məcmu təklif» modeli
299. A.Emanuelin radikal konsepsiyasında bazis rolunu oynayan təlim: (Çəki: 1)
- a) merkantilizm
 - b) xırda burjua siyasi iqtisadı
 - c) radikal siyasi iqtisad
 - d) marksizmin ayrı-ayrı müddəaları
 - e) bunların hamısı**
300. Pul amili əlavə olunmaqla natamam məşğulluq şəraitində tarazlıq nəzəriyyəsidir. Bu:
- a) dəyərsiz qiymət nəzəriyyəsidir
 - b) neoklassik sintez nəzəriyyəsidir**
 - c) ümumi tarazlıq şəraitidir
 - d) səmərəlilik meyarıdır
 - e) qismən tarazlıq şəraitidir